

309300

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. } టెన్న్ వట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 11 వ తేది శనివారము } No. 35
సంపుటము. ౫ } కాళియుక్తి నామ సంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ ప్రథమం. } సంచిక 3౫

కాళియుక్తి సంవత్సరాది సంచిక తయారగుచున్నది

పింగళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజమృతమును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కజవునం తేసి కావలసివచ్చి ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేయుచు చుండుటవలన వలయువారు	వెల రు	2-0-0
వెంటనే వాసికొను టుచితము,		
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" "	0-8-0
" ఆర్థసంవత్సర "	" "	0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక ౩ మాసముల చందాదారులకు	" "	1-0-0

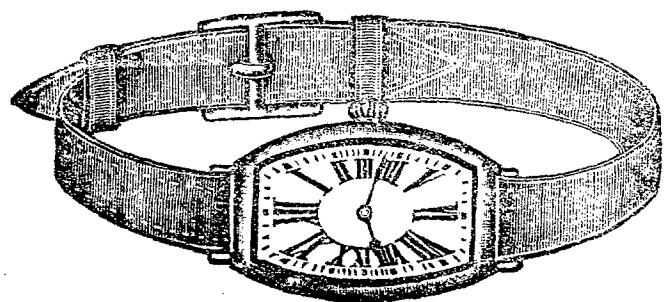
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టువాక్కు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధావధము

తామరతైలము	గజికితైలము	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-8 0-6-0	డబ్బీ 1-8 0-4-0	సీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి వీధి మదరాసు.

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను !

(1049)

వ్యాయామక్రీడాపరులకును అనుకూలించును. గడియారములు పెక్కు రకములు మావద్ద గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టిన్ని సరియైనకాలమును చూపునట్టిన్ని గడియారములను సప్లయి చేయగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమునకు పయోగించు గడియారములు కలవు.

అందరి వద్దను దొరుకగలవు.

వజంట్లు:— జి. ఇ. సంపత్తు శెట్టి అండుకో, ఎన్.ప్లనేడు, మదరాసు.

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే !

ఎలక్ట్రా వాచీలు

మీదమైన తేడాలేక పని చేయును. ఏ దేశమందున్నను ఏ స్థలమందు యుంచినను సరిఅయిన గంటలను తెలుపును. భూసైన్యములకును, నావికాదళమునకు,

వ్యాయామక్రీడాపరులకును అనుకూలించును.

శారదాంబ
ఇది శ్రీ భర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గమిందుజూపబడినది. అందరును జదివి కీర్తి పలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

క్రీడాత్మక గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టువాక్కు 212, మదరాసు

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ (టేడు మార్క్) 588
దుఃఖములలో వచ్చువారు సంతోషములలో పోవుదురు.
గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి టుంటుంబమునం దుండ కలసిన మౌఖ్యవధము. ఆంగ్ల, మూసాని, దేశీయవైద్యులచే పొగడ్డగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములుంచినను మందు గుణముమాటుదు. తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. వెలపాకెట్ 1-8 0-8-0 పోస్టేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజి వేలు. ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇవ్వాలి. కర్రకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ, 15 రంకపేటేష్ట్రీ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

AWARDED
GOLD MEDAL 490
IN THE
BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lasting & Delightful Smell
TO
THE WORLD-RENOUNDED
OTTO PARASTAN (REGD.)
Therefore, please just try and enjoy.
Prices: 1/2 oz. 1 dram. 1/2 dram. Card.
2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0
Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.
:0:
ALSO, PLEASE TRY OUR
PARASTAN HAIR OIL (REGD.)
Free from mineral oils. Best for the Hair.
Prize Re. 1, and Postage Extra.
Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.
The Parastan Perfumery Co.
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

పరమరహస్యము.

వాణిజ్యము (1161)

అనుభు ప్రకమనందు, ఇదివరకు పరమరహస్యములుగా నున్న సంగతులు బయలుపరచబడినవి. ఇది వ్యాపారముచేయువారికి కల్పతరువు. నుప్రసిద్ధులును, గవర్నమెంటు వారిచే వాణిజ్యమునందు సన్నుతు పొందినట్టియు, కారమూరు రానుకొటయ్యగారిచే రచించబడినది. దీనియందు, వ్యాపారము నిర్వహించు విధము, జాబులు వ్రాయువిధము నకస్థితీయు విధములు, తిహాలాక చేరివ్యవహారములు, ఉత్తరములు మొదలైనవి పైలుచేయువిధము, బ్యాంకులు, చెక్కులు, హుండిలు, వ్యాపారమునందు వాడుకచేయు అన్ని విధములైన సాధనములు వ్రాయువిధము, రైలుమీద స్త్రీ పురుషుల సరకు పంపువిధము. కాపీరైటు, ప్రేడుమార్కులు, భీమాకంపెనీలు, లిమిటెడ్ కంపెనీలు, వేయేల వ్యాపారము చేయు ప్రతివారును తెలిసికొని లాభముపొందుటకు క్రొత్తపద్ధతులు వ్రాయబడి, అనేకుల మెప్పుకు బొందినది. వెల రు2-0-0. మే నెల 31వ తారీఖులోగా తెప్పించుకొనువారికి రు 1-8-0 లకు ఇవ్వబడును. మేనేజరు, వాణిజ్యకలీలాస్ ఆఫీసు, గుంటూరు.

స్వరాజ్యము మనకు సమీపములో నున్నది

మన మెల్లరిమును స్వదేశీ సరకులనే వాడవలెను. వాటినే ప్రోత్సహింపవలెను. మన దేశస్థులెల్లరును మరియే ఇతరదేశముల నామానులను వాడకుండునట్లు చూడవలెను. స్వదేశీ ద్యమునకు దోహదము చేసి పోషింపవలయును. త్వరలో కంజీవరము స్వదేశీకంపెనీలో మీరు పాల్గొను టుత్తము. భాగము 1-కి 25 రూ॥ 300 భాగములు మాత్రమే కలవు. పెద్ద పెద్ద వాండ్రందరు దీనిలో భాగస్థులుగ జేరి. పరతులకు ప్రాప్తికై నుకొని యున్నారను. (962)

మ్యానేజింగు డైరెక్టరు.

స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్,
బ్రాంచి: మధుర. కంజీవరం.

అమృతవలి

మనోరంజకమైన నవల.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతకములను బొందిన కంచనవల్లి కనకమ్మ విరచితము.

దీని వెల 1-4-0

గ్రంథకైలి మనోహరము. కథ రసవంతము.

భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది.

చిరునామ:- ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7, తంబుకెట్టివీధి, జి. టి. మదరాసు.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకుగారి జీవితము - ఉపన్యాసములును

(తెలుగు) 4 అశాలు మాత్రమే.

జాతీయగ్రంథప్రచురణ సమాజమువారిచే వై పుస్తకమును ఆట్టి నే యగు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లజపతిరాయ, దేశభాగ్యద్యము మొదలగు జాతీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారు లగుటకు వాగ్దానము తప్ప వేయరును అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పోత్తములన్నియు పుచ్చుకొన్నచో సాలుకు 8 రూపాయల కంటే హెచ్చుకాదు. దేశభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై పోషింపబ్రాధితులు.

గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మ,

జాతీయ గ్రంథప్రచురణ సమాజం, పితాపురం.

మోహినీ వైలము:- (స్త్రీ) పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. నెండుకలు రాలకుండును. నెండుకలు నునుపు జేగును. నువాసన గలిగియుండును. 0-12-0

అమ్మతొంజనం దీక్షా. 109, (శ్రీకొత్తూరు, బొంబాయి.)
శ్రీ, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

సార్-పియన్ బామ్

ఈ వైలమును తేలుకుట్టిన చోటున రాచిన యెడల తేలుబాధ మాయమైపోవును. గుణము లేదని నిరూపించినచో 100 రూపాయలు ఇనాంగా ఇయ్యబడును.

క్రయం	బుడ్డి 1-కి	0-6-0
	డబ్బక 1-కి	4-80.

సావరన్ అండు కంపెని,
10, కచ్చాతేక్యర్ ఆగ్రహారం, మదరాసు.
(1189)

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అతరింపురపు రక్తమావలన జనించు జాడ్యములకు కిరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను తుండ్లను, ప్రాతశోత్పలను అన్ని విధములనలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తకుచ్ఛకారిణి (30)

జాడ్యులకు సర్వవిధముల మిచ్చుట నివారించుట, సహజమైనను మధ్యవర్తిని అన్ని విధములైన దోహదములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి ప్రాదరసదోహములను, బలబద్ధకమును కార్జనంబంధమును శోషణలను పోగొట్టి రక్తమును కుళివరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందుటకు 4 కేసుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తికై:- పి. డి. సావంత్. 144, ఫనాస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికటాపాలిని ప్రశంస

కన్నులకంటి అలస్యతను నివారితము.

వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పర్యవేశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే ప్రచురించినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

సోలుబోజంటు: ఆంగ్లంబియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని, నెం. 155, జామ్నామసీదు వీధి, బొంబాయి.
మద్రాసు యెంబంటు: మెనాతా పురపాలకసమితి, మైనాబజారుకోడ్, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 120

(విజ్ఞాన కాలపేరి) ఆటో డిల్ బహార్. (విజ్ఞాన కాలపేరి) కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు దుని కనుగొనబడి, పొడిచిన మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది. ఆటో-హాటగాని, హారా-హాటగాని, చేర్చబడకపో నిర్ధమ చేయబడిన శరీర పుష్పసారము.

నీ తునాలపై కొన్ని దినములు చులుకరించినచో, చుక్కలను మువాసన నిచ్చులరెంచును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో గాఢము.

ఇన్నువైబా (అర్రాం)	సీసా 1-4 రు	0-8-0
మధ్యరకము వైబా 1-ర్రాం	" "	0-12-0
వీరొకవైబా 2 "	" "	1-4-0
వెర్లవైబా 4 "	లేక 1 కేసు	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెటూరు, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నళలుకెంట్లు కలవు. కావున, కాను కొనుగట్టును సీసాపైబి ను, కార్జునము ఆటో-డిల్ బహార్ అను పేరున పరికిల్చును. ఈఆటో-డిల్ బహార్ యొక్క సులభములను పరికిల్చినచో గోరువా రీ దిగునవాకి ప్రాసినచో అణాకమ్మకుగల సువాసన కార్జు ఉచితముగ కంపురు.

ఒక విశేషము దీట్లు వ్రాయుచున్నాడు. కృష్ణాజిల్లా పా లకొట్టు ఆటవీడు శోడకు వీరవాసగం మురుగుకాల్వ పేద వంతెనపక్క కొంత భాగం శిశువు 6 తేదిన 20టియెద్దు బండి యిద్దరు పురుషులతో మడుగులోపడెను. దై వకృపవలన మడు గులో విస్తారము నీగు లేనందున గొప్పప్రమాదము జరిగి యుండ లేదట. ఇట్టి యిబ్బందులు లేకుండ త్వరలో ప్రభుత్వమువారు చేయవార్చి తులు.

ఒక విశేషము లిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- గుంటూరు మండలసభ యీ సంవత్సరము సత్తెనపల్లియందు జరుగవలసి యున్నది. ఈ తాలూకాయం దింతవర కీ సభ ఎన్నడును జరిగి యుండలేదు. కాబట్టి ఆ తాలూకా ప్రజలకువోషణము గావించుటకు ప్రయత్ని మెక్కుడుగ జరుగవలసియున్నది. మఱియు నిది సందిగ్ధసమయ మగుటవలన అన్ని తాలూకాలనుండియు ప్రజలు విశేషమంది వచ్చినగాని ఈసభ జయప్రథము గాదు. కాబట్టి ఆయాతాలూకాలలో ప్రముఖు లెల్లరు తమ సోదరు లను మిగుల ప్రోత్సహింపవలసి యున్నది. ప్రాకృతజన మెంత విరివిగవచ్చిన సభ అంత జయప్రథమని చెప్పవలెను. కాని సోదరులారా బహుపరాక్.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- మాజీమీద తాలూకా రహితుల సంఘము:- మాజీమీదతాలూకా రయతులయొక్క ఆర్థికనైతిక ఆశోగ్యవ్యవసాయాద్యభివృద్ధికొరకై దేశసేవా పరాయణులగు కొందఱు మహానీయులచే మార్చి నెల మొదటి వారములో తేల్చుటలు గ్రామంలో వేయూరు వెంకటసుబ్బా రావు బి.ఎ.గారి యాజమాన్యమున కొకసభజరుపబడి సంఘ మును స్థాపించి కార్యస్థానము ముస్తాబుడగ్రామములో నేర్పర చిరి. ప్రజోపయోగకరములగు నట్టిసంఘములు స్థాపించుట దేశభివృద్ధిని సూచించున్నది. కానియే యుద్దేశ్యములతో నీసంఘమును స్థాపించిలో తనుద్దేశ్యసాఫల్యమునకై తగుకా ర్యాచరణకు గడంగకుండుట కడుంగడు శోచనీయును. "మఖ లోపుట్టి పుట్టలోమాడెన" న్నట్లుగ సేమా యని కూడ సంజే హము పొడముచున్నది. ప్రస్తుతము మనతాలూకాలో పిసార్ టి శిష్టులు, మెరక మార్పిడులు మొదలగు దురవస్థలచే అనేక మంది రహితులు భీతావహము మొందుచున్నారు. ఇట్టి తరి సంఘనాయకు లేమియు జోక్యముకలుగచేసికొన్నట్లు గానించుచు. తక్షణము మేల్కొంచి కార్యనిర్వాహకవర్గము నేర్పరచి తాలూకా నయదు ఫిర్కాలగా విభజించి అయిదు ఫిర్కాల లో నయదుగుర కార్యదర్శుల నేర్పరచి కార్యాచరణకు సంఘమువారు బూతుకొనెదరు గాక.

దేశీయప్రార్థన సమాజము

ఈ సమాజపు టాటన వార్షికోత్సవసమయమున మద రాసులో అష్టావిశ్వవీధి 97 నెం॥ భవనమున గడచిన కృక్ వారము సాయంకాలము 5 గం॥ ఒక శ్రీల సభ సమావేశ మయ్యెను. తాయారమ్మగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. చే పూరు సుబ్బుకుందరమ్మగారు భగవత్పాఠ్యం సల్పిరి. సమాజ పునారిచే బ్రకటింపబడిన కలికాల మాహావృత్తము. ఒడపాట పాడబడెను. సమాజపు టాటన వార్షిక వృత్తాంతము చదువ బడెను. కాంతానందమానిగారు తమ వీణాగానముచే సభికుల వీనులకు విందుగావించిరి. వారే ధర్మకైంకర్యము అను విష యముగూర్చి భక్తిరస ముప్పొంగునట్లు సుమారధగంటకాలము తెనుగున నుపన్యసించిరి. సా॥ పండిత నారాయణమ్మగారు వ్రావిడభాషయందు అవ్యయార్ కంచర్ అనుకవుల జీవయా త్రుచుబ్రకటించిరి. పండిత కృష్ణవేణి అమ్మగారు కూడ కొంతభక్తోపన్యాస మొనంగిరి. సభాధ్యక్షుల ఉపన్యాసము మిక్కిలి రంజకముగా నుండెను. సమాజపువారిచే బ్రకటింపబడిన బాడ్లి చక్రవర్తిగారి సంకీర్తనమును, వంజమాతరము పాటయును పాడబడినవి. ఫలపుష్పతాంబూలము లొసంగిన తర్వాత మంగళగీతములతోను స్వస్తిపద్యములతోను సభ ముగింపునకు వచ్చెను.

మదరాసు అండునదరకమరాటా
రైల్వే కంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకావ్సారేటు చేయబడినది.)

నోటీసు. (1174)

తిరుపతి (ఈస్టు) 1918 సం॥ మే మాసములో రాబోవు గంగమ్మ జాత్రోత్సవము. రాక్షసిబొగ్గు ప్రస్తుతము చాలనందున పైన చెప్పబడిన ఉత్సవమునకు పోవు తీర్థయాత్రీకుల సౌకర్యార్థము అదనముగగాని, ప్రత్యేకముగగాని బండ్లు వేయబడజాలవు గాన గమనించవలయును.

ఆయుర్వేదము శాస్త్రము, ఆయుర్వేదము, ఆయుర్వేదము, ఆయుర్వేదము, ఆయుర్వేదము

శనివారము.

తిరువళిక్కేణిలోని ఎల్లమ్మారుగుడి యుత్సవ సందర్భమున, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును పోరాటములు జరుగుచుండెడివి. 1912వ సంవత్సరమునం దొకపోరాటము జరిగెను. మరుసటి సంవత్సరము పోలీసు కమిషనరుగారు పోరాటములు ప్రబలు ననుభయముచే, మహమ్మదీయులధికముగ నివసించెడు కొన్ని వీధులమీదుగ, హిందువుల యూరేగింపు జరుగఁజూడదని, నిషేధించిరి. కాని, ఉభయసంఘములకును మనఃక్షేపములు నశించలేదు. 1917 వ సంవత్సరమున మద్రాసు కలెక్టరుగనున్న ఖానుబహదూర్ అజీజుద్దీను సాహేబుగారిని; ప్రభుత్వమువారి తగవు తీర్చవలయునని గోరిరి. అంతట ఏరును, హైకోర్టు వకీలగు టి. రంగాచార్యులు గారును, గవర్నమెంటు ఖాజీగారును మధ్యవర్తులుగ నేర్పడి కొన్ని సూచనల గావించగ, ఉభయపక్షములవారును అంగీకరించిరి. ప్రభుత్వమువారి సంఘసభ్యులను సమాధానము గుడ్డిపింపవలకు, అభినందించుచున్నారు. సమాధానమున కొన్ని షరతులుగలవు. హిందువులు సిటీ సివిలుకోర్టు డిక్రీ ననుసరించి మామూలు ప్రకారము ఉత్సవములను జరుపకొనవచ్చును. కాని కొన్ని స్థలములందు మాత్రము మేళమును వాయింపగూడదు. మల్లన్ పోస్టప్ప మొదలి వీధిలో మసీదు ద్వారమునుండి ఉత్తరమున 100 అడుగుల లోపలను, అగాతీ ముత్తన్ వీధిలోని ద్వారమునుండి తూర్పున 100 అడుగుల లోపలను మేళము వాయింపగూడదు. బ్రహ్మాయుత్సవమున నవసంధి ఉత్సవమును హిందువులు వైరెండువీధులు కలియుచోటకు దక్షిణమున 70 అడుగుల దూరమున, జరుపవలెను. అమ్మవారిని దక్షిణపు ముఖముగ నుంచవలెను. వాద్యములన్నియు, దేవత చుట్టును మాత్రమే జరుపవలెను. ఈ యుత్సవ మయిన పిమ్మట, ఊరేగింపు పోస్టప్ప మొదలి వీధిగుండ పోవునపుడు, మసీదువాకిలికి 100 అడుగుల లోపల మేళము వాయింపగూడదు. రాజీనామ ప్రకారము హిందువు లుత్సవము జరుపుచుండ, మహమ్మదీయు లభ్యంతరము గలిగించదరేని, హిందువులు కోర్టు డిక్రీప్రకారము పనులను జరుపుకొనవచ్చును. హిందువు లొక వేళ యాషరతులకు భిన్నముగ వర్తించదరేని డిక్రీప్రకారము వారికి గల హక్కులు పోవుటయేగాక, అగాతీ మొదలివీధి ద్వారమున చెడబడుట వైసిస్సుకు లక్షణమైయు పోమ్మియు నూడ 4-5-1917

దరు. మహమ్మదీయులు హిందూదేవాలయములకు అటునిటు 100 అడుగుల లోపున మేళము వాయింప గూడదు. ఈ సమాధానము ననుసరించి రాల్లను బాతించవలయునని, ప్రభుత్వము వారు గోరుచున్నారు. ఇప్పుడు గుడిసెరాజీ, హిందూ మహమ్మదీయుల యంతఃకలహములను బోనాడుగాక!

అరాజకుల దుండగము.

అరాజకత్వము అంతమొందిన పని సంతసించుచుండ, తిరిగి వంగదేశమున నివసించుచున్నవని తెలిసికొనుట శైత్యము వగచుచున్నది. హరిదాసు అను పోలీసు యిన్స్పెక్టరుగారు అరాజకుల గురికిలోనయి, మృతినొందినది, చెలుపబడినది. వంగదేశమున అరాజకత్వముల మాన్పుటకై నిర్బంధశాసనము లనేకములు ప్రతిష్ఠించబడినవి. ఈ శాసనములు విరివిగ ప్రయోగించబడినవి. కాని యింకను అరాజకత్వములు మానలేదు. ఏమాత్రము దూరదృష్టి గలవారయినను అరాజకత్వములను మనస్ఫూర్తిగ ద్వేషించుచు. దేశములో నిట్టి దుండగముల నడచుటకు ముఖ్యమార్గ మొక్కటియే గలదని ప్రజానాయకు లనేకమారులు చెలిపియుండిరి. ప్రజాశయములను సంతృప్తిపరచి, ప్రజలలో భక్తుత్వాహములను ప్రబలము గావించుటయే ముఖ్యసాధనము. ఇంతవరకును దౌర్జన్యమును బోనాడుటకు నిర్బంధపద్ధతు లనుష్ఠించబడినవి. ఇక ముందు సామోచాయములను సాధ్యమగు పంతవరకు ప్రభుత్వమువారు రనుష్ఠించుట భవ్యము. జర్మనుల ఉపద్రవము హిందూదేశము నెదుర్కొను నని తలచుచున్నపుడు, అరాజకపు విషవృక్షమును త్వరలో మూలచ్ఛేదము గావించవలయును. అటుల గావించుటలో, ప్రజలతోద్బాటుకొనుచో, విజయము సత్వరముగ గలుగును. అరాజకులు ప్రభుత్వము వారికన్న, ప్రజల కెక్కుడు శత్రువులు. అందుచే అరాజకము ప్రబలుట దేశశాంతికి భంగకరము. సరియగు మార్గముల సరయుటలో, ప్రజలపై ప్రభుత్వమువారు విశ్వాసముంచవలయును. ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి, ప్రభుత్వమువారు కృషి నలుపుచో, కార్యసాధనము తప్పక గలుగును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసంఘము

ఈ సంఘమున అనంతపూరు, బళ్లారి, చిత్తూరు మండలములను కేర్చుట విషయమై, బొంబాయిలో జరిగిన కాంగ్రెసుసంఘసభ కాంగ్రెసు తీర్మానమును కాపాడెను. ఇందును గూర్చి కామను విలు పత్రిక యటుల వ్రాయుచున్నది.

“ఇందులో నిందియన్న సూత్రమును బాగుగ గ్రహించవలెను. స్వయంనిర్ణయసూత్రము సెంతవరకు గొనిపోవలయును? చెన్నరాజధాని రెండు కాంగ్రెసు మండలములుగ విభజింపబడినది. ఇందులో తెలుగుజిల్లాలకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసంఘ మొనగబడినది. ప్రెమూడుజిల్లాలు మద్రాసు సర్కిలులో నుండ గోరుచున్నవి. స్వయంనిర్ణయ సూత్రమొక జిల్లాకుగూడ వర్తింపవలయునా? ప్రతి తాలూకాకును, పట్టణమునకును, గ్రామమునకును సూత్రమును వర్తింప జేయవలయునా? అంతెక్కడో నుండవలయును. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు దక్షిణరాష్ట్రములను వాటియిష్టము లేనిదే తమలో నుంచుటకు పోరాడినవి. అదితప్ప, సరియో? అల్పస్వరధ్వజములో నుండ నని తిరుగబడు చున్నది. అటుల జరుగవలయునా?”

కాని ప్రెమండలములు ఆంధ్ర రాష్ట్రములో నుండగోరుచున్నట్లు, నూతనముగ కేర్పడిన అనంతపూరు యుండల కాంగ్రెసుసంఘమే ప్రబల నిదర్శనము.

బర్మాకో మహారాజుగారు

సింహగారు సామ్రాజ్య సంగ్రామసభకు వెడలవలసి యుండుటచే, వారిస్థానమున, బర్మాకో మహారాజుగారు వంగదేశప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. వీరికన్న సామ్రాజ్యశయలు, వంగదేశీయులలో ప్రభుత్వము వారికి గాన్నింపకబోవుట విచిత్రముగ నున్నది. మహారాజుగారు దేశపురోభివృద్ధికరము లగు విషయములలో విశేషముగ తోక్యము కలుగజేసి కొనినట్లు గాన్నింపదు. ప్రజాశయములకు వారికి సానుభూతి గలదని విశ్వసించుట కాధారములు లేవు. మహారాజుగారిని గౌరవించవలయుననిన, వేరుమార్గము లనేకములు గలవు. కాని కరిపాలనాధికారము వహించుపట్ల నిట్టి వారిని నియమించుట తలచో చెలియకున్నది. ప్రజల దృక్పథము అనుదినము మారుచుండ, అధికారవర్గము వారి దృక్పథము మాత్రము ఎప్పటియట్లే నిలిచియుండుట, విచిత్రముగ నుండును.

24-వ చెన్న రాష్ట్రీయసభ.

చెన్నములో జేపడిన బిసెంటుగారు సభ్యులను హెచ్చరించుచు తీర్మాన ముపపాదించుట.

సభ్యులందఱికి ప్రత్యక్షాతిహాళ్యము. సభ్యులందఱిగారి సవరణ అంగీకరింపబడుట.

సభ్యులలో భావోద్వేగము. నేటి దినచర్య. (మా ప్రత్యేక ప్రతినిధిదండంబి) కంచీవరము, మే 10:— నేటిదినము తిరిగి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సభ సమావేశమయినది. శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి కథనము వహించిరి. నిన్నటి వతె వెళ్ళుచుండి ప్రతినిధులు ప్రజలకును సభ సలహా రించిరి. రాజధానియందలి జిల్లాలమండి సుమాను 3000 మంది ప్రతినిధులు వచ్చినట్లు తెలియచున్నది. ప్రజలకు సుమాను 2000 మంది వచ్చినది.

తీర్మానములు. 1-వ తీర్మానము ఈ సభవారు సో విశిష్టము జడ్జిచున్న గాని మరలను నకు తమ యుపాధిపత్యమును జెల్పించు జేతుల బట్టుగాను తమ యుద్ధాత్మక కాలమునందును, బ్రిటిషు కాంగ్రెసుకును అధ్యక్షులుగను జేసిన భరతన్న సేవను ప్రశంసించుట వీరవరణమువలన భరతన్న మనకు గొప్పతాము గలిగిన వని నమ్ముచున్నాము. ఈ తీర్మానము అధ్యక్షులతో నుపపాదించబడి యామోదింపబడినది.

2-వ తీర్మానము ప్రస్తుత విషయస్థితి సందర్భమున సార్వభౌమమును పరిశీలించుచుండ, ప్రభుత్వమునకు ప్రభుత్వమునకు కావలసిన సేవలను అధ్యక్షుల గారు సార్వభౌమమునకి తెలుపవలెను. మనవ్యయ భననము పరిరక్షణలకు యుద్ధవిషయము కొంత త్యాగముచేయు నుద్దేశమున జనప్రజలకు భారతీయులందు ప్రబోధించుటకు అనతి కాలమున ఆంధ్రప్రభుత్వము వారు నియతచు గొంతకాలములో భారతన్న మనకు కావలసిన సేవలను పరిపాలనము నొసగుచు నున్న ప్రజలకు నున్న ప్రజలకును ప్రజలకును ఉత్సాహముతో జరుపి సర్వత్రమునందును, సామ్రాజ్య సుఖమునందును లోకస్వాతంత్ర్య సంతోషము నందును

విశేషముగ పాల్గొనగలరని నమ్మకముగ ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి నిరదించుచున్నాడు. పరిపాలనా కృతకారములకు బాధితుల వివక్షలను తొలగించి యూరప్షియనులను కౌత్యములను సార్వభౌమమున సమానప్రజలనుగా జూడవలెననియు ఈసభవారు శిఖార్సు జేయుచున్నాడు.

ఉప. బిసెంటుగారు. ఆమో. 211 22 ఎల్. ఏ. గోవిందకాశుకయ్యగారు.

బిసెంటుగారి ఉపన్యాసము

ప్రత్యక్షమున బిసెంటుగారు మహాదీపించుచు యిట్లు ప్రవర్ణించెను. “భాగ్యోపకరణము నొక్క ప్రభుత్వము కదా శత్రుతో యుద్ధించుటకు హిందూదేశమునకు శత్రువుల కలసి ఎట్టి హింసాపాతకములను నొందినదియో అందుమీ రాజ్యము కన్నపై బోయినందున జర్మనులు దురుష్టతతో గలసి హిందూదేశమునకు మిక్కిలి తేలికగా రాగలగుటకు వీలు ఏర్పడినది. వారు ఆర్థిక స్థానమువరకు వాడి వెడలివచ్చినట్లు తెలియజేయుచున్నది. కాబట్టి హిందూదేశమునకు శత్రువుల కలసి భయము కలలవాడగాక నిష్క్రమింపుమున్నది. కాబట్టి ప్రజలమందఱును మన గృహములను ప్రాణములను శత్రువశముగావంతుల కింపకొనుటకు సంసిద్ధుల మైయుండవలయును. మనమందఱును బాగుజేయక కార్యభారమును వహించి జేతనంరక్షణార్థమై ప్రయత్నింపము సుఖమును ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుటయు అత్యంతవశ్యకము. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారికి 50 అక్షల మంది సిపాయిలు కావలసియున్నాడు. వచ్చురంగమందు యుద్ధము తీవ్రముగా జరుగుచుండుట కలదు. మనదీక్షితులవారికి సైనికపక్షము గలగుచుండుట కలదు. మన జేతనము సందర్శించుటకు సిపాయిలు లేక ప్రభుత్వము వారు యిష్టపడకుచున్నాడు. కాబట్టి ఇంగ్లండుతోవలె హిందూదేశ మందు గూడ భారతీయులు సర్వ వ్యాపారములను కట్టిపెట్టి ప్రవర్ణముతో జేరవలయును. ముఖ్యముగా 18 సంవత్సరముల వయస్సుగలిగిన కాలుగలవారు జేరి సర్వ ప్రవర్ణము నొకజానిని నిర్మించవలయును.”

స్వజేతనంరక్షణము జేసికొనజేరబోయిన స్వరాజ్యము కచ్చివను లాభములేదు. మిత్రమును మిత్ర సందర్శించు కొనలేక బోయియెడల మిత్ర స్వరాజ్యమునకు అర్హులు గా బారు.

స్వరాజ్యమునుండి స్వజేతనంరక్షణమును విడచియుండుట వీలులేదు. కొంతమంది ప్రజలు ప్రభువు రాముడయిన నేమి కావలసియున్నది, బ్రిటిషు వారైన నేమి జర్మనులు వైన నేమి యని దుర్విశ్వాసమునకు వచ్చును. అట్టి మహాభావులకు జర్మనుల మొక్క చరిత్ర తెలియదని చెప్పవచ్చును. జర్మనుల సూర్యము వారిచిత్తల కలననే వారు త్రావిన గ్రంథముల యందు విశదము కాగలదు. వారు బెర్లినును వారికి, సర్పియా పోలండు మొదలైన నదేశముల కొనిరింపిన అతరణ కలన విశదపడగలదు. ఈ విషయమై లోకమధ్యతీలగు గారు మహాత్మాగాంధీగారు మొదలైన మహాభావులు తమ యంగీకారమును తెలిపిరి. కాబట్టి మిత్రం కరును వెంటనే సేవతో జేరవలయును.

సభ్యులందఱిగారు తీర్మానమున కొక సవరణ నుపపాదించుచు, తీర్మానమునకు శ్లోకారేఖముగ నుపవర్ణించిరి. వీరి సవరణను తీర్మానము అయ్యెనుగా రామోదించిరి. సభలో బాలముండి సభ్యులందఱిగారు వక్షము బూనిరి. అంతట కస్తూరి రంగయ్యగారి ఉపపాదనము మీద, తీర్మానముపై చర్చ లేవడంకర కావలసియైనది. సభ్యులు బిసెంటుగారు తీర్మానమునకు ప్రజలకును శ్లోకారేఖ భావము జూపిరి. శతావంతరము కొండల ప్రతినిధులు గలసి రాజీకొరకు ప్రత్యేకసభ జరిపిరి. పుత్రికా రిపోర్టులు రాసియుపదలేను. సభ్యులలో భావోద్వేగము ప్రబలియున్నది.

సభ్యులందఱిగారి యుపన్యాసము.

ఎన్. సభ్యులందఱిగారు తీర్మానమున కొక సవరణ నుపపాదించుచు గంభీరవాక్కుతో నిట్లు ప్రవర్ణించిరి:— ఈ తీర్మానమునకు సవరణ యుపపాదించుటలో నేను రాజనీతిని గాని, కాబట్టి తీర్మానమున సత్యమిందంటే, యుద్ధము ప్రారంభమయిన తర్వాత సంవత్సరములందు ప్రభుత్వమువారికి సర్వవిధముల సహాయము చేసి ఎట్టి వధనమును గూడ నిర్మించుచున్నాము. కాని ప్రభుత్వమువారు మన మేమియు సహాయములేదని చెప్పటకు వారు కృతఘ్నితను నూచించుచున్నది. మనము చేసిన సహాయమునకు, నిర్బంధావాస కక్షలు, లోకమధ్యతీలగు గారు రాయబారము నాత్మ యల జేయవలసి మొదలైన ఘోరకృత్యములు ప్రతిఫలములుగ పరిణమించుచున్నవి. బిసెంటుగారు మన మాతృదేశసం

రక్షణార్థమై వెంటనే సేనలలోకి యుద్ధముచేసి హిందూదేశమును శత్రుభయమునుండి తప్పించుటకు మనలను గోరుచున్నది. ఈవాక్యములు మిక్కిలి అసందర్భముగా నున్నవని నొక్కివక్కాణించగలము. ఏలయు మనదేశములో మనకు గౌరవము లేదు. తలపెట్టుకొని తిరుగుటకు వీలులేదు. ఆయుధముల ధరించుటకు హక్కులేదు. మనతలంపులను పూర్తిగా వెల్లడిచేయుటకు గాని ప్రతికట ప్రాయోగముగాని యధికారములేదు. ఇట్టి సందర్భములలో మనకు మనమాతృదేశమునకు తగు గౌరవము లేనప్పుడు మనమెట్లు మనమాతృదేశసంరక్షణమునకై పోరాడగలమో తెలియకున్నది. ప్రపంచమందలి ఇతర జాతులవారు ఏ స్వాతంత్ర్యస్థాపనమునకై పోరాడుచున్నారో ఆస్వాతంత్ర్యమునే హిందూదేశమునందు నూడ స్థాపించుటకు ప్రభుత్వమువారు నాధానము చేసినగాని మనము యుద్ధములో స్వాధీనము. చెల్లెడుభర్త ప్రభువుగారు యుద్ధము ముగిసి తమకు విజయముగలిగి ప్రపంచములో తమ స్వాతంత్ర్యము పూర్తిగా స్థాపించబడిన పిదప హిందూదేశసంస్కరణముల గురించి ఆలోచించెదమని చెప్పెదరు గాని వారెట్టి స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడుచున్నారో, ఆస్వాతంత్ర్యమునే మనకును నిచ్చెదమని గాని మనల నెక్కుడు గౌరవముతో ఆదరించెదమని గాని ఒక్క పర్యాయ మైనను చెప్పరు. తమవారే, బిసెంటుమ్యుగారు మనదేశ మిప్పుడు విషమస్థితి యందున్నదని వాక్కుచుచున్నారు. నేను రాజప్రతినిధిగారు భిల్లిసభలో గావించిన యుపన్యాసమును పూర్తిగా కడు శ్రద్ధతో చదివినది. కాని అందెచ్చటను మనదేశము విషమస్థితి యందున్నదని చెప్పబడి యుండలేదు. ఇంతయుగాక రాజప్రతినిధిగారు ఎప్పుటికంటె ఇప్పుడు హిందూదేశము మిక్కిలి బలవంతముగా నున్నదనియు, ఏవిధమయిన భయమును లేదనియు చెప్పియున్నారు. ఏసంగ తెల్లున్నను మనహిందూదేశము బిసెంటుమ్యుగారు చెప్పినంత విషమస్థితియందులేదు. నిశ్చయముగా విషమస్థితియందేయున్నచో తప్పక యీసరికి ప్రభుత్వమువారు కొన్ని సంస్కరణముల ద్వారాయందురు. బిసెంటుమ్యుగారు ఆమె వాగ్దానిని వాక్కుటవైపును, వాక్కురతయు మనయొద్ద చూపించుటకంటె ప్రభుత్వమువారియొద్ద నుపయోగించి అవిషమస్థితినిగురించి వారికి నచ్చకెప్పి హిందూదేశమునకు సంస్కరణము భాసంకుటయొక్క యావశ్యకతను పిరికి తెలియజేసినచో బాగుండెడిది. విద్వండుచరిత్ర చూచినవారికి సర్వసంశేపములు నివృత్తికాగలవు. విద్వండుప్రజ తెన్నియోవత్సరములనుండి స్వరాజ్యమునకై ఆందోళనము చేయుచున్నను, విద్వండు సిపాయిలు యుద్ధములో పోరాడుచున్నను, ఇంతవరకును వారికి స్వరాజ్యమును ప్రసాదించలేదు. బిసెంటుమ్యుగారు చెప్పియుట మనదేశమున కొక నేన యుండుట అవసరము. మన మందరము ఎక్కువ బలాధుల్యులగున, ఆరోగ్యవంతులగు యుండుటకై నేనలో తేరికొంతికాలము శిక్షణ పొందుట అవసరమే. కాని మన యొక్క బలమును మన స్వాతంత్ర్యమునకు గాక కేవలము బ్రిటిషువారి స్వాతంత్ర్యస్థాపనకై వినియోగించజాలము. ఈ విషయమునుగురించి లోకమాన్య లెఖగారు తమపరిపూర్ణాంగీకారమును చెప్పి పూర్తిగారితానునందు పవనమించుచు వెలిబుచ్చిరి. పేరమానుటవిషయమై కొంచెము చెప్పవలసియున్నది. మనముఇట్టి సందిగ్ధతరణమునందు ప్రభుత్వమువారిని బలవంత పెట్టుచు కొన్ని సంస్కరణములకై పేరమానుచున్నామని కొందరు చెప్పుచున్నారు. బిసెంటుమ్యుగారు కూడ చెన్నపురి గౌరీ విలాససభలో ను పవనమించుచు పేరమానుట అవసరమనియు సక్రమమనియు, పేరమానుటలో ప్రమాదమేమియు లేదనియు నడిచియున్నారు. పేరమానునది నిరంకుశాధికారులుగాని మనము గాదు. ఏలయున వారు మన యసహాయస్థితిని గనిపెట్టి సంస్కరణము లొనగకుండగ కొంతకాలము తమ నిరంకుశాధికారము జరిపించుటకు కాలము గడపుచున్నారు. సంస్కరణము లొనగకుండ కాలము గడపుట వలన వారి పురోభివృద్ధికి నడ్డుముగాని మనకు నష్టము లేదు. డాక్టరు ఎన్. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు కూడ వాయభిప్రాయముతోనే కేరళ విమచయి ను హిందూప్రతిభాధిపతులగు కన్హారి రంగయ్యంగారుకూడ మనకు యుద్ధము ముగిసిన పిదప స్వరాజ్య మొనగదమని ప్రభుత్వమువారు పూచించుచు ఇప్పటినుండియు తదను గుర్తముగ ప్రకృతువును ప్రజల సంతుష్టి పొందించినగాని సహాయముచేయ జాలమని వ్రాత్తుచుచున్నారు. మన నాయకులలో కొంతమంది తమ వాగ్దానముచేతను, వాక్కురత్వము చేతను మిమ్ముల మోసపుచ్చెదరని నాకు తెలుసును. మీరు

అట్టి చంచల స్వభావులయొక్క వాగ్దానంబరముల లోను గాక నిశ్చయముననులై యుండవలయునని కోరుచున్నాను. మీగందరును దృఢమనస్కులై ఏకగ్రీవముగా కాంగ్రెసు-తీరు సంస్కరణములకై ప్రభుత్వమువారిని తొందరపెట్టి యడిగినయెడల తప్పక లాయకు జార్జిగారు మీయొక్క వాంఛలను సఫలీకృతము చేయగలిగెదరని నమ్ముచున్నాను. నేను యాదిభముగ మాట్లాడుటకు గారణము ఇంగ్లండును తక్కువగా ప్రేమించెదనని గాదు. హిందూదేశమును ఎక్కువగా ప్రేమించెదనని చెప్పుచున్నాను.

ఈ సవరణ యంగీకరింపబడెను. ఈ తీర్మానమును గురించిన చర్చ రేపటిదినము జరుగును.

దేశరక్షక నేన దిర్ఘాయును గూర్చిన తీర్మానము గూడ రెండవ తీర్మానముతో బాటు నిలిపి యుంచబడెను. పిమ్మట యుద్ధ ఋణమునకు సహాయము చేయుటగూర్చియు పల్లివన సర్వీసు కమిషనువారి సేవీకము గూర్చియు, ముద్రాకాయం త్రావనమును గూర్చియు, జి. బి. 559 సంబంధ ఉత్తరువు గూర్చియు, పరిశ్రామికకాళి నేర్పరచి దేశీయపరిశ్రమల నభివృద్ధి చేయుటగూర్చియు, ఆఫ్ఘాన్లరాలిచే తీర్మానములు ఉపపాదించబడి సర్వకాంగీకృత మందెను. స్వరాజ్య రాయబారుల ప్యానుపోర్టులను రద్దుచేసిన విషయమును గూర్చిన తీర్మానమును సత్వముగ గాగుపపాదించి యుద్ధమంత్రివర్గము వారి తీర్మానావశ్యకతయొగమును వివరించి ఇని లాయడ్ జార్జిగారి పరిగారదనియు లాయడ్ జార్జిగారు పశ్చిమరంగస్థితిని గూర్చి యోచించునప్పుడు వైదెన్మాను ప్రభుత్వలవలన జరుపబడెన తమనవ్యక్తమనియు చెప్పిరి. తీర్మానమును చక్రయ్య చెట్టిగారు ఆయవదించిరి. దొరస్వామిఅయ్యంగారు ఎం. ఎన్. కేమయ్యగారు బలపరచిన వెనుక నది ఆమోదిత మయ్యెను.

ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్యముతోనూడిన కాంగ్రెసు విధానము లభించుటకు రాజకీయసంఘములు బనిచేయవలయుననియు, సామ్రాజ్యపుష్కరికామున భిరత్వమును పరాధీనస్థితినుండి తేవనీని అధినేతరాజ్యముల తోబాటు సమానభాగ మొనగవలయునని తీర్మానము ని. వెంకటాచారి గారితే ఉపపాదించబడి, గోపాలస్వామి మొదలియారుగారితే నామోదించుట, సుబ్రహ్మణ్యకాశ్మీగారితే బలపరచబడి, సభచే సంగీకరింపబడెను. పరిపాలకవర్గమువారి వ్యయమును తగ్గించుట కొక సంఘము నేర్పాటు చేయవలయునని అరసములో గొంపనీయులగు టి. రంగాచారి గారు పపాదించిరి. ఎ. రంగస్వామిఅయ్యరు అంగ్లాభిషయం బామోదించిరి. సి. వి. నాయుడుగారు తెలుగులో బలపరచిరి. మైసూరు కన్నంబాడి ప్రాజెక్టువిషయమైన తీర్మానమున చిదంబరనాథ మొదలియారు గారు పపాదించిరి. అయ్యది సభ్యులచే సంగీకరింపబడెను.

సభ రేపటిదినము మధ్యాహ్నము 1 గంటకు సమావేశ మగును.

రైతువారీ భూస్వాముల సంఘసభ.

కంటివరము, మే 10:—నిన్నటి సానుకతము కారా నేమను నాటకకాలలో రైతువారీ భూస్వాముల సంఘసభ జరిగినది. గౌ. చిదంబరనాథ మొదలియారు గారు రధ్యక్షత వహించిరి. గోవిందరాజ మొదలియారు సి. రాజగోపాలాచారీ, ఎన్. ఎన్. రామస్వామి అయ్యంగారు, గౌ. టి. రంగాచారియారు, కేశవశెట్టి, గోవిందరావువయ్యరు, జి. లక్ష్మణరెడ్డి, చినవారపరెడ్డి, ఇ. వి. కుందరెడ్డి, మూడవరామానుజులు రెడ్డి, కె. ఎ. దేశికాచారిగారులు మున్నగువారు సభ సలంకరించిరి.

సభాప్రారంభమున చిదంబరనాథ మొదలియారు సభా సమావేశోద్దేశమును తెప్పి రయితువారి వద్దతిని భూములు గల వారి హక్కులను స్థిరపఱచివారి కవ్వములను తొలగించుటకే సంఘ ముద్దేశింపబడెననియు రాజధానిలో 2/3 భాగమువారి భూస్వాములనియు వారి హక్కులను రక్షించుట కొక సంఘ ముండుట యవసరమనియు, చెప్పి ఈ సంఘపు టుద్దేశములను వాంఛలను బెల్లుటకే ఈసభ యాహ్వానింపబడె ననిరి. ప్రస్తుతపు రివిన్యూ క్వరవార చర్యయందు లోటుబాటు గలవు. రైతులను భూస్వాములను సమావేశపఱచి వారు ననుభవించు కష్టాభ్యుపాయముల ప్రభుత్వమువారి కెఱిగించి ఈ కష్టములను తొలగించ ప్రయత్నించుటకే సంఘపు ఆశయము ఈ సంఘ మిప్పుడిప్పుడే స్థాపించబడినదైనను త్వరలో విజృంభించి విలాసమై ఫలప్రద మగును.

గౌ. రంగాచారిగారు సంఘోద్దేశములను బెల్లుచు రైతువారి భూములను గలిగినవారి నందరిని సమా

వేశపఱచివారి కవ్వములను తొలగించ ప్రయత్నించుటయే సంఘోద్దేశమని చెప్పిరి. ఇదివఱకే యిట్టిసంఘమొకటి యుండి రైతుల హక్కులకాటకు ప్రయత్నించుచుండినచో రైతు లిప్పు డీయవస్థ ననుభవించుచుండరు. ఈ సంఘోద్దేశములను రాజధాని యందంతటను వ్యాపింపజేసి అనేకప్రదేశములందు కాళాసంఘములను స్థాపించినచో సక్రమమగుపని జరిగి కొంతకాల కుపయోగ పడగలదు.

ది||బి|| ఎల్. ఏ. గోవిందరావువయ్యరుగారు రుపన్యసింనుచు రివిన్యూ శిస్తులు ప్రతి 30 సం||ములకును సంస్కరింపబడుననియు, 30 సం||లు దాటిన వెనుక రైతుస్థితిని విచారించవలె శిస్తులను చాల ఆధికము చేయుదురు. ఇట్టి విధానమున కొకమితి యుండవలెననియు చెప్పి సంఘోద్దేశములను గూర్చియు దానివలన గలగల ఫలములనుగూర్చియు వివరించిరి. టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారు కె. వేంకటరమణయ్యరు, టి. వేంకటరమణయ్యంగారు వి. శ్రీనివాసరావు గారును మఱికొందఱు నుపన్యసించిరి. జి. లక్ష్మణరెడ్డి గారాంధ్రమున నుపన్యసించిరి ఉపవాక్యములలో ననేకములు దేశభావలలో జరిగెను. ఆఫ్ఘాన్లు సభను ముగించుచు సంఘోద్దేశములను మఱల విరచించిన వెనుక గౌ. రంగాచారిగారు రధ్యక్షులకు నందనముతో సభముగి నెను.

కంటివరము, మే 10:—నేటియందము 6 1/2 గంటలకు దివ్యజ్ఞాన సమాజపక్షమున ఆనితెనెంటు గాయపన్యసిందిరి.

విజయనగర సామ్రాజ్యము

మహారాష్ట్ర సామ్రాజ్యము

iii

బుక్కభూపాలుడును, విద్యారణ్యుడును అవలంబించిన, పరిపాలనా విధానముగూర్చి ఆధారములు గానరావు. కాని విద్యారణ్యుని చరిత్రనుజూచిన, నయ్యది సాంప్రదాయ విధానమని జెప్పవచ్చును. శివాజి అష్టప్రధానలను నియమించుటలో మనుస్మృతిని శుక్రనితీసారమును అనుసరించెనని, జెప్పబడెను. కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, శివాజీ ప్రాచీన పరిపాలనావిధానమునే పునరుద్ధరింప జేసెనని ప్రాసిరి. 17 వ శతాబ్దపుస్థితి యిటులుండ, 14 వ శతాబ్దపు స్థితినిగూర్చి జేరుగ వర్ణింపనక్కరలేదు. పరాశరస్మృతికి భావ్యము ప్రాసిన, విద్యారణ్యులే అప్పటి యుద్ధమునకు ప్రబోధకులగు నుండిరి. శివాజీ విజయనగర సామ్రాజ్యమునుండి తన పరిపాలనావిధానమునే నేర్చికొనెనని,తిరుగుగాజెప్పుట సాంప్రదాయము ననుసరించుచున్నది. మనుధర్మశాస్త్రము ననుసరించి నూచింపబడిన హిందూ పద్ధతులే విజయనగర సామ్రాజ్యమునందు శివాజీకి గాన్నించెను. ఈనూత్రములను కనుగొనుటకు పరాశర మాధవీయమును పరికించుట భావ్యము. రాజుల ధర్మములగూర్చి బెల్లుపు యాక్రింది స్లోకములు గమనింప దగి యున్నవి.

అవతాహ్యవధీయానా యత్ర భైక్షజరాద్విహాః |
తంగ్రామం దండయేద్రాజా భోజధక్త ప్రదోహిసః ||
క్షత్రియోహి ప్రజారంజక శత్రుహిణిః ప్రచండవాక్ |
నిజీత్య పరపైన్యాని క్షీలింధర్మణి పాలయేత్ ||
పుష్పమాత్రం విచను యాన్యూలచ్ఛేదం నకారయేత్ |
మాలాకార ఇవారామే నతథాంగారకారకః ||

తా|| (1) రాజువేదముల జరువకుండ తమ విద్యుక్తమును నెరవేర్చుకుండ యాచనావృత్తి నవలంబించు (బ్రాహ్మణులను దండివలయును. ఏలనన, ఆపురము దొంగలకు పోషించినటు లగును.

(2) రాజు తనరాష్ట్రమును ధర్మముతో పాలింపవలయును. ప్రజలను రంజింపజేయును. ఆశ్రుధరుడై పరరాజుల జయింపవలయును.

(3) పుష్పమాలకారులవలన తలెటలోని పుష్పములను మాత్రమే దిసికొనవలెను. బాగుజేయువానివలె వృక్షములను సములముగ నష్టపరుప గూడదు. రాజు యొక్క ధర్మమున, బ్రాహ్మణ ధర్మము జరుపని బ్రాహ్మణులను దండింపవలెనని గలదు. స్వధర్మము నతిక్రమించువారందరిని దండింపవలెనని, యిందుచే జేలించున్నది. ధర్మము దప్పినవాడు రాజు తండ్రియైనను, గురువయినను, స్నేహితుడయినను, తల్లియయినను, భార్యయైనను, కుమారుడయినను, దండనాహ్వాదని యాక్రిందిస్లోకము బెల్లుచున్నది.

రాజమూలలో మహారాజ ధర్మలోకస్మరత్వతే |
ప్రజా రాజధయాదేవ నభాధంతే పరస్పరమ్ |
(కర్నాటక పత్రిక.) (సకేషము.)

మాస్కా, మే 9:— అమెరికా కాన్ఫెరెన్సు జనరలు ఆఫ్ స్ట్రీకముగ మరణించెను. ధర్మయ దాక్షిణ్యంబు జబ్బును పోల్చు కొని మెదడు చెడుటవలన నతడు మరణించె నని చెప్పిరి.

జవాబు

జవాబు; సి బేరయో

లండను, మే 8:— సి బేరయోలో జవాబును లింగుల సే ప్రవేశము గలిగించు కొందునని ఎం. రెయివారు గారు "ప్రెస్"లో ప్రకటించుచున్నారు. సుమారుగా పానుట కిదియొక్కటియే మాన్యుస్క్రిప్టు మాన్యుస్క్రిప్టు ప్రకటించినట్లు లభించుచున్నది. బోర్డుకు లగో కత్తి గట్టకలయినది మిత్రవంశలివారి సహాయముగ తూర్పునుండి యధమును ప్రారంభింపవలయు నని సి బేరయో యందలి ప్రజాసభ్యులందఱు చెప్పుచున్నారు.

లండను, మే 8:— మరీ పోలనద్దనన్న నాకాశ్రమ సంస్థాపనము సుమారు ముగిసిందని.

లండను, మే 9:— ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల నందీ ఇంక నెక్కుడు ప్రతి వచ్చునట్లు దొరతనమునా లేర్పరుపవచ్చు లాంకి ప్రైరు దూదివస్తువులింకను విశేషముగ తగ్గి పోవగలవని "లింగులపాపా" ప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

జర్మనీ

ఫిన్లండు జర్మను అధికారము.

హ్యోరిను, మే 8:— ఫిన్లండునందలి గవీనా నే, ఖనిజములు, కాఫీ, పోగారు, సర్పము, శేతపదార్థములు, రబ్బరు లను జర్మనీదేశము తూర్పు వాక్రమించుకొను చున్నదనియు, సమద్రపు సుంకములపై సభికారము బూనినదనియు, మిత్రవంశలి వర్తక సామగ్రి సంరక్షింపవలెనని యెరికి చెందవలయునని వారికంపకుండ నిలిపివేసిరి.

జర్మనుకుట్రదారులు; యుక్రేయను

మాస్కో, మే 8:— జర్మనీదేశము ప్రైరీకాధికారి ఎయిదిబర్నె, ప్రతినిధి సామగ్రిని యుక్రేయను మొదలుగాగల ననేకమంది యుద్ధోగియుల పిలచివేసినగాని తాము రాజీనామా బాధ్యతనువలసి వచ్చునని యుక్రేయను దొరతనమువారు జర్మను దొరతనము వారికి తమ యసమర్థులని తెలిపిరి.

జర్మనీ; సూర్పుదేశములు.

అవుస్ట్రము, మే 8:— రెయిచిస్తాగుసభలో వైసు భాగ్యులరు హారువాను ఎంకరుగా రిట్లుచెప్పిరి.— తూర్పునరి హద్దనందు రాష్ట్రములు జర్మను సరిహద్దులకు సుమారులన నెట్టి యాపదయు రాకుండ గాపాడవలయును. ఈ రాష్ట్రములలో జర్మనీ దేశ కేమియో సభ్యులనుననుండి లాభము నొందవలయునని గాని భయమువలన గాదు.

జర్మనుమిత్రుల నిస్పృహ.

లండను, మే 9:— "న్యూజిల్ డిలీ" ప్రెస్"లో ప్రకటించుకొనిన విలేఖకుడు జర్మను మిత్రుల సామ్రాజ్యములందు సంచారము చేసినప్పుడు ప్రయాణికుని సం దర్శించు నతిథిలు చెప్పెను. ఆదేశములందు నిస్పృహ విశేషముగ నున్నది. ముఖ్యముగ ఆస్ట్రేలియానుండలి మరంతయుధికముగ నున్నది. ఆహారపదార్థములు చాలకుండుట వలన చాలా భాగముగ నున్నది. ఆంతరంగిక కలహములు చాల అధికముగ నున్నది. తెక్సు లు ను, పో లు లు ను, వక్షిజస్లావులును మిత్రవంశలి వారి విజయము నే గోరుచు "విల్లులు గారు విరకాలము ప్రశ్న తెదరుగాక" యని వారు కేటలు వేయుచున్నారు. విమున్న ప్రేగులందు సమైక్య కట్టులు చాలవిశేషముగ నున్నది. ప్రెస్టులిస్ విమున్నంధి నాటకనుండియు సాంఘిక స్వాతంత్ర్యవాదులు జర్మనీమీద మరింత ఆఘాతము గలిగియున్నారు. చేమెలు లేవుల లేలేక పరాజయ మొందిన వానిగ జర్మనుల విజయవిశ్వాసము తగ్గి పోయినది. అదృష్టవశమున దివ్యుడు గలిగిన నష్టములు రిలకులకు మించియున్నవి. కొంతవరకు దాచివేయవచ్చు చున్నవి. కొట్టికు బంగాళాదుంపలను తగ్గించవలసివచ్చు స్థితిగతులు సంభవించెను. యుక్రేయనువలన నేమియు లాభము గలుగకుండునందులకు చాల అశాంతిపడుచున్నది. సుమారు మరల యధము సారంభించునని తలంపవచ్చును.

యుక్రేయను ద్రోహములు.

అవుస్ట్రము, మే 9:— రెయిచిస్తాగు సభలో వారు నేమియుగా రిట్లుచెప్పిరి. ఫిన్లండును స్వేచ్ఛనొనగుట మూల

మున జర్మనీ స్వీడనునకు తూర్పునుండి బాధ లేకుండ నశేష సహాయ మొనరించిరి. సంధిప్రకారము జర్మనీకి వాగ్దత్తము చేయబడినధాన్యమును గ్రహించునమిత్రము వాన్యుయబ్బర్ను గాను చేసినవరకు లాగుగ నేయున్నదని వారు సమర్థించిరి.

కాంప్టెయిను రాజు

ప్రమాదస్థితి నుండుట.

లండను, మే 8:— కాంప్టెయిను రాజు జేహాస్థితి ప్రమాదదశయందున్నదని వ్యూహమునుండి పేరిణ నగరము నకు తెలియవచ్చెను.

బ్యారిచ్చి, మే 9:— ఇదివరలో రాజుగానుండిన కంప్టెయినుగారి కిదియందు దివ్యుడు కొంచెము తాజాగానున్నది.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయనుల నిశ్చలత.

లండను, మే 8:— ఆస్ట్రీయనులు చాలకాలము నుండి యుక్రవలనము జూపనందులకు జర్మనీలో చాల కోపము గలదు. జనరలు వాను లయబెరుగాను "పేయిగ్గి వీరండ్లు" ప్రతికలో నొకవ్యాసమును వ్రాయుచు నిట్లు చెప్పుచున్నారు. జనరలు ఘాతుగాను ఇటలీనుండి పరాను బ్రిటిషు దళముల పిలిచివేయలేకుండెను. అయినను ఇటలీ మాత్రము తనస్వంత దళములను ప్రాప్తున కంపుచున్నది.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన.

విచారకరవాద: సంకేతము లేదు.—సంపాదకుడు.

తప్పే వ రి ది?

అయ్యా, ఇప్పటికి కి సంవత్సరములనుండి "గుంటూరు టవును హోమ్" హెడ్డు మాన్యుగారు పాతకాలము కడు సమర్థతతో నభివృద్ధికి తెచ్చి యుండిరికదా! కమిటీవారు పాతకాల మూసినవెనుక వారిని పనినుండి తొలగించినామని తీర్మానించిరి. వీరిని తొలగించుటకు కారకు లేవరు? ఏకా రామయ్య పంతులుగారు కార్యదర్శిగా మన్నపు దెన్నడైన హెడ్డుమాన్యుగారివైన నేరముల మోపబడెనా? అప్పటికిని యిప్పటికిని ఒక పేకమిటీగదా! హెడ్డుమాన్యుగారికి వారి నేరములు తెలియచేసి కమిటీవారు తగుసమాధానముల చేసారా? వారికి సావకాశ మియ్యకుండుటకు గల కారణములేమి? నిజముగా నేరస్థుడయ్యెనేని, అతని నేరమును బయల్పరచకుండుట భావ్యమా? విద్యార్థుల తమైన చెడిరా? విద్యార్థులసంఖ్య దిన దినాభివృద్ధి నొందుచుండెనే! విద్యార్థిభావము నుపసద్ధముగా నుండెనే! ఎందుల కిట్టి విపరీత తీర్మానము ఆకస్మికముగ జేయవలసివచ్చెను? కమిటీ వారికి వై అపిలలేదని తలంచి చేసిరా? పురజనులే యిట్టి కార్యమున కోర్చి యూరకొనిరి? ఎంతకాల మిట్టి సంకుచిత కమిటీల కిట్టి యధికారమిచ్చి ప్రజలారకుండురు? కమిటీ అధీనగతు, హెడ్డు మాన్యు గారికి పడని హేతువు కమిటీవారికి తెలియనా? తెలిసినప్పుడు రెండవవక్తము వినక యిట్టి తొందరకార్యము చేయవచ్చునా? ఏ తత్కార్య ఫలితమునకు పూచీదారు లేవరు? తీర్మానించిరి పో! తప్పు చేసినవెనుక వైన సకరించుకొనుట జుద్ధిమంతుల లక్షణము కాదా? పరీక్షించిన నిలువజేసిన తప్పుల వారిపై మోపుటయు, వాటిని కమిటీవారు నమ్ముటయు, రెండవ పక్షము వినక నిరసించుటయు, నుందర కవకాలములో కమిటీ వారి కొకంత అనుభవము కలిగియు మరల నటులే వర్తించుట కోరవలయును. ఫలితములుగనో? కమిటీ వారిపై ప్రజా శక్తియున్నదని గుర్తించి మరల యోచించుట శ్రేయస్కరము.

భగవాన్ తిలకు మహాశయము.

అయ్యా, తమ యాంధ్రప్రతికయందు శ్రీయత చతుర్వేదుల వేంకటకృష్ణగారు తిలక్ మహాశయను పర్యటనమును గూర్చి వ్రాసినవిషయము తమకుందరికి విశదమయ్యె యున్నది. ఆంధ్రదేశ మిప్పుడున్న సందిగ్ధావస్థలో లోకమాన్యు యాగ మన మెంతయు సంస్తవనీయును. వారు ఆంధ్రదేశమునందంతట సంచరించి స్వరాజ్యోద్యమమును గూర్చియు ప్రస్తుతిస్థితిని గూర్చియు సుపర్యసించి మనదేశమందు నెలకొనియున్న ప్రావ్యాణ ప్రాహ్లాదేతర దుర్గుణ వైషమ్యము, వాయుపీడ నముచే మేఘమంతయు పటాపంచలగునట్లు బోగొట్టకలసి యున్నది. అప్పుడు జన్మింప పార్థివారి ప్రలాపము లన్నియు ననుగంటి ప్రజా సామాన్యమునంతట ఈ యుద్యమము మూర్తి

భవించి స్వపరిపాలనమునకు మార్గ దర్శు లయ్యెదరు. కావున ఆంధ్ర నాయకులారా! మీరందరు నిర్భయముతో, మీపట్టు ముల కాహ్వించి లోకమాన్యుని సందర్శన భాగ్యముప్రకాసా మాన్యమునకంతగలుగజేసి మీవిద్యుత్తధర్మమునెఱవేర్చెదరిని కోరుచున్నాను. ఈ తరుణమును బోగొట్టుకొనకుడు. తిలక్ మహాశయదేగాక, వివేక చంద్రపాలుగారు గూడ ఆంధ్రదేశ మునకు వచ్చుచున్నారు. ఈ యరువురి దేశభక్తుల మహాప న్యాగముల నాకర్షించి, వానిసందర్శన భాగ్యముచే నాంధ్రుల తేజస్సు ప్రజ్వలించుటకు సమయ మాసన్నమైనదని తమకందరికి తెలిసియే యున్నది. కావున మన శ్రద్ధాభక్తులను బట్టియు, మన ప్రస్తుతి విషయస్థితిని బట్టియు మనకర్తవ్యముల నెఱింగి ధన్యులగుటకు ప్రార్థించుచున్నాను. తిలక్ మహాశయకు పల్లెటూళ్లకుగూడ సంచరించి యున్నప్పుడు మొనర్పవలసియున్నది.

నెదచెలువారు } కొని వేంకటరాయశర్మ.
బాపట్లతాలూకా }
మేసెల 8 వ తేది.

అయ్యా, ఈ మహామహాడు మన యాంధ్ర దేశమునకు సంచారము వచ్చుటకుగాను వారి ప్రియ శిష్యుడు మన మదరాసు పౌరునకు వ్రాసిన లేఖయు అందుమీద మన యాంధ్ర ప్రతికా రాజముయొక్క ఉద్దేశ్యమును కడు క్లాగునీయుముగ నున్నది. మన మదరాసు పౌరుడు వ్రాసినట్లు ఈ మహాశయని ప్రయాణ నిశోధము ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకే గల్గెనని వ్రాయుటకు ఆనందము గల్గుచున్నది. ఇట్టి శుభము పూర్తమున, ఇట్టి సందర్భ తరుణమున యా భగవానుని వాగామృతపారము యా మహాశయని సందర్శనము మన యాంధ్ర దేశమును పవిత్రతంతముగ చేయుగల్గునని వ్రాయుట యం దతిశయోక్తి లేదు. కాన నో యాంధ్ర నాయకులారా ఈతరుణము గతించిన మన జగ్గుకు ధన్యులముగా జాలము. ఈ వత్సరము జరుగు మన కదప సభలకు ఈదేవుని అధ్యక్షులుగ నుండుటకు ఆశేకమంది నాయకులు వారి యుద్దేశ్యములను ప్రతికలో తెల్పుచున్నారు మొన్న కాగి ఘట్టమున జరిగిన దేశీయ మహాజన సభలో ఎక్కువ ఉత్సాహముతో మిక్కిలి పట్టుదలతో గాధమైన ఆభిమానముతో మన ఆంధ్రులకు కాంగ్రెసు కమిటీ నిర్మించిన ఈమహానీయుని మన ఆంధ్ర మహాజన సభకు అధ్యక్షుని గ నుండుట కరీట వేరొందువలయును కాన్వింపదు. మరియు వీరధ్యక్షులుగ వచ్చిన మన మయిదు వత్సరములనుంచి కృషిసల్పుచున్న భాషాప్రముక్త రాష్ట్రసమస్య మరింత ప్రుపమగును. మనయాంధ్రోద్యమ వ్యాప్తికి మరింతలభముగల్గును. మనలో నే యాంధ్రోద్యమమునకు విముఖులై యున్న మహానీయుల యుద్దేశ్యములు పటాపంచలౌను. మన యాంధ్ర జాతికి యశస్సు సమకూరును. మరియు వీరిని కడపకుంచియే పోనీయక మన యాంధ్ర దేశముఖ్యపట్టణములకు బందరు, గుంటూరు, బెజవాడ, నెల్లూరు రాజమండ్రి మొదలైన పట్టణముల కాహ్వించి ధన్యులయ్యెదరుగాకయని కోరుచున్నాను. మరియు చంద్రోదయప్రసారమునకు చకోరపక్షుల భాతి ఈభగవానుని ప్రత్యక్ష స్వరూప విక్షణమునకు వేచియుండని ఆంధ్రు డుండదని నానమ్మకము. ఇదివరలో మనబందరు నాయకులు వీరి సొకసారి తూహ్వనించిరి. గాని ఏకారణముచేతనో యది నిష్ఫలమయ్యెనని ఇదివరలో సొకరు వ్రాసియున్నారు. పోనీ యీకుని సమయమునందైనను బందరు నాయకులు ఉత్సాహముతో కృషి సల్పెదరని నమ్ముచున్నాను.

భట్ల చెనుమర్ర చలసాని బసవయ్య వ్రాలు.

బళ్లారి సంగీత శారదా నాటక మండలివారు

1918 వ సంవత్సరం మేసెల 13 వ తేది సోమవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

సారంగధర అనునాటకమును 1918వ సం॥ మేసెల 14వ తేది మంగళవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

చిత్రనల్లియము అను నాటకమును

విక్టోరియా పబ్లికహాలులో

ప్రదర్శించుదు. (1177)

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Austrians Emperor's Peace Letters. Evidence Before Sub-Committee of French Parliament. Startling Disclosures.

LONDON, May 9.
The "Manchester Guardian's" Paris correspondent gives a summary of the evidence of the French Ex-Ministers before the Sub-Committee of foreign affairs. The evidence shows that Emperor Karl wrote a second peace letter early in April 1917 presumably to Prince Jixte of Bourbon in which he declared that he was convinced that he could induce Germany to make peace provided that the territorial demands of the Allies were restricted to Alsace-Lorraine, it being understood that all occupied territory would be evacuated and Belgian sovereignty unconditionally restored. The Emperor added that he had already assured an agreement with Bulgaria and he asked that the confidential character of this letter should be loyally respected by the French Government. The correspondent says that President Poincare in the course of subsequent negotiations proposed that Austria should cede Trieste to Italy in exchange for Silesia. Emperor Karl replied that there was an initial obstacle to this proposal namely that whereas Austria occupied Trieste and Trentino, France did not occupy Silesia. Dossier includes a statement by an important Austrian personage that if Germany proved intractable and if an armistice was declared between Austria and the Allies, revolution would break out in Germany at the instigation of the minority socialists. M. Ribot in his evidence stated that he had to choose between refusing Austrian proposals and breaking with Italy. He considered himself bound to choose the former alternative. M. Ribot admitted that Mr. Lloyd-George agreed only after considerable hesitation to a negative reply on which Baron Sonnino insisted. Dossier shows that Mr. Lloyd-George insisted more than once on the importance of the Austrian proposals and the desirability of not leaving so favourable an opportunity of making peace. The correspondent says that President Poincare however maintained that war could only be ended by the complete military victory of the Allies. Some members of the sub-committee opined that Emperor Karl's proposals would have been turned down immediately without discussion but for Mr. Lloyd-George. M. Painleve defended M. Ribot's refusal on the ground that any other course involved rupture with Italy. The correspondent affirms that further evidence shows that in July 1917 the German Government via Belgium and M. Briand invited peace discussions in Switzerland with Baron Von Lamsdorf and that this overture was refused by the French, Italian and British Governments without consulting Russia or the United States. Belgium and Rumania were in favour of discussing German proposals. Russia and the United States were also not consulted in the case of both the letters of Emperor Karl. M. Painleve giving evidence with regard to Revertera negotiations last August said he did not know about Emperor Karl's letters when Count Revertera made first overtures. The Sub-Committee has still to hear the evidence of M. Briand and M. Clemenceau before presenting conclusions.

The Resolution of the Committee.

LONDON, May 10.
PARIS:—The Parliamentary Foreign Affairs Committee concluding investigations on Dossier with regard to Emperor Karl's letters to Prince Jixte and Armand Revertera discussions, passed a resolution expressing the opinion that the peace conversation initiated and continued by Austria-Hungary in 1917 and 1918 never provided an opportunity for peace acceptable to France and the Allies.

No Cotton For Lancashire.

LONDON, May 9.
The "Liverpool Post" anticipates further reduction in Lancashire cotton output unless Government can provide more tonnage for cotton from the United States.

Saving the Suez Canal.

Indian Soldiers Defeat Germans.

LONDON, May 9.
A correspondent of the "Times" relates an hitherto unrecorded incident in the defence of the Suez Canal during the first year of the war when an Indian Sergeant and six men held off five hundred Turks with three guns by German officers and commanded by a German General who intended to sink by gunfire the first passing ship in order to block the canal.

The Irish Home Rule Bill.

LONDON, May 9.
In the House of Commons, Mr. B. Law announced that, owing to the difficulty of the question and the Government being occupied with other matters it was impossible to introduce the Home Rule Bill prior to the adjournment from the 16th to the 26th May.

The Exchange with Turkey.

LONDON, May 9.
In the House of Commons, Mr. Hope replying to Mr. Butcher, said that Turkey had repatriated one invalid British officer and eighty invalid men under an agreement preceding the Barmé agreement. Arrangements were simultaneously made for the return of a hundred Turkish invalids from Egypt. Some had actually embarked when typhus broke out, and it had been impossible to find transport since the fear of infection ceased, but they would be returned to Turkey as soon as possible.

V. C. Hero's Gallantry. Life Sacrificed to Save Position.

LONDON, May 9.
The "Gazette" notifies the award of six Victoria Crosses, of which the following is typical:—The late Lieut. Col. O. C. Watson, D. S. O., King's own Yorkshire Light Infantry, showed conspicuous gallantry and self-sacrificing devotion to duty and exceptionally gallant leading during a critical period when the enemy was continually attacking and trying to pierce our line. The position was under constant rifle and machine-gun fire. Watson led the remaining small reserve to the attack and organised bombing parties, leading the attack under intense fire. Being outnumbered he finally ordered a retirement, remaining himself to cover the retirement facing almost certain death. The assault Watson led saved the line, but Watson was killed covering the withdrawal.

Central Powers

Ukrainian Atrocities Deferred in the Reichstag.

The "Liberation" of Finland.

LONDON, May 9.
AMSTERDAM.—In the Reichstag Von Payer declared that by "liberating" Finland Germany had performed very considerable service to Sweden by creating a protective wall eastwards. With regard to Ukraine Von Payer justified Von Eichhorn's decree on the ground of the necessity of obtaining the grain promised to Germany by the treaty.

Germany's Eastern Policy.

LONDON, May 9.
AMSTERDAM.—In the Reichstag the Vice-Chancellor, Herr Von Enker, declared that the eastern border States must secure German frontiers against Russia. The German policy in regard to these States must be gained by understanding, not by violence.

German Control in Finland.

Goods Requisitioned, Conscription Enforced.

LONDON, May 9.
PARIS.—It is reported from Helsinki that Germany is requisitioning all petrol, metal, coffee, tobacco, leather, textiles, and rubber in Finland and is also assuming control of the customs and retaining in hand all "Entente" merchandise. She is also enforcing compulsory military service.

Depression in Central Empires.

Pro-Ally Feeling in Austria.

LONDON, May 10.
The "Svujholg Pepitiken's" Copenhagen correspondent interviewed a traveller from the Central Empires, who said that depression was great, especially in Austria. The food shortage was serious and internal strife was continuous. The Czechs, Poles, and South Slavs only desire the Allies to win and cry "Long live Wilson". Strikes are frequent in Vienna and Prague, and social democrats hate Germany since the Brest-Litovsk peace treaty. German confidence in victory has lessened since her failure to reach the Channel ports, and a revolution of feeling is probable. The losses in the offensive are estimated at six hundred thousand and are being concealed, but conditions have become serious with the expected reduction of bread and potato rations. There is intense disappointment that no good has been received from Ukraine and the resumption of war by Russia is generally expected.

More German Barbarity.

Allied Prisoners Cruelly Treated.

LONDON, May 9.
Reuter's correspondent with American Headquarters in France says an escaped French war prisoner states that he saw at Hemelin in Hanover an American prisoner-of-war who had worked in the Harz salt mines. He was incredibly thin and weak and could not cross the room without stopping repeatedly and leaning against furniture. The American stated that no parcels were sent to the mines and prisoners received practically nothing but thin soup and sometimes eggs and fish which it was impossible to eat. Potatoes and bread were very scarce, and it was impossible to work without becoming sick or weakened to the point of falling. Punishments included beating with rifle but and bayonet and imprisonment in a dark superheated cell, after which men were forced to stand attention for a certain time in the snow. Deaths were frequent. An Englishman and a Frenchman whom the narrator saw at Hemelin were too weak to hold a cigarette.

Japan

Japan and Siberia.

LAHORE, May 10.
LONDON, May 9th.—M. Reinach predicts in the "Figaro" an immediate Japanese intervention in Siberia. He quotes a letter from a member of the Duma who declares that this is the only way to save Russia. Democratic circles in Siberia hold that the war against the Bolsheviks must begin in the East with the Entente's support. ("C. & M. G. cable.")

General

The Duke of Connaught.

ALLAHABAD, May 10.
The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—The Duke of Connaught, has had a most interesting tour in Palestine. He held an investiture in Jerusalem when he presented to members of the Egyptian Expeditionary Force orders and medals conferred on them by the King. Previous to that ceremony His Royal Highness as Grand Prior of the English Order of St. John of Jerusalem presented General Allenby with the insignia of the Knight of Grace of that Order.

Western Front

Enemy Attacks Repulsed.

Germans Occupy an Advanced Position.

LONDON, May 10.
[10-35 P. M.]—In to-night's communique Marshal Haig says:—At the conclusion of fighting on the morning of the 9th in Laolytte-Voormezeuse sector the British and French positions had been completely reestablished. Enemy after an artillery preparation launched two early attacks in the neighbourhood of Albert and Bouzincourt. Our rifle and machinegun fire broke up the latter attack enemy not reaching our trenches. Enemy after suffering heavy casualties from our fire at Albert effected a lodgment in our advanced position on a front of 150 yards.

Successful British Counter-Attack.

Line Restored Practically Everywhere.

LONDON, May 10.
Reuter's correspondent at British Headquarters, writing to-day says:—Throughout yesterday, the enemy pushed an attack in the direction of the northeastern slopes of Scherpenberg with great determination, and at first made several successive stages of progress. The opening infantry attack was launched at 9-30 under cover of an intensive bombardment, directed against the right flank of our northern army, and overlapping our junction with the French. An hour later, after throwing in several waves of assaulting troops, the Germans gained a footing in our front line on a considerable width, and enemy parties penetrated to Kleinverstraat kataret. The situation at this time seems to have been rather difficult.

Thenceforth, until early afternoon, the Germans made vigorous efforts to get through Ridge Wood. About half past one, when the battle was still raging with unabated fury, we still held the hamlet of Kleinverstraat, but had been pressed back south-west of the wood. The French were then holding the line along Wyverbeek. The Germans continuing to throw in fresh troops pressed us back towards the western edge of Ridge Wood, and momentarily occupied the greater part of it, though we still had parties holding out in Kleinverstraat. Later the French helped to restore our complete possession of this place. Before sunset the Germans had fought themselves to a standstill, having suffered very heavily, but had gained ground of some tactical importance, Ridge Wood being a distinct step towards the coveted point d'appui of Scherpenberg. But just before dusk, we counter-attacked under cover of a terrific bombardment, and the enemy was forced to yield the ground occupied at such cost, and by night, we had restored the original line practically everywhere, leaving only one or two little pockets of Germans to be mopped up. Further south, the Australians around Morlaire further improved the line gained by their advances north of the Somme Canal.

Salonika Front

A Salonika Communique.

Great British Aerial Activity.

LONDON, May 10.
The official message from Salonika says:—The British raided the trenches near Lake Buran on the night of 6th May and reached all objectives. He bombed dugouts and blew up a pill box and killed a number of Bulgarians in hand to hand fighting. Our aeroplanes on 1st May bombed Hudova Aerodrome in Vardar Valley and destroyed a large shed. Bombs fell among twelve aeroplanes on the ground. We bombed the same aerodrome on the 7th May making a direct hit on the workshop. Bombs fell close to sixteen aeroplanes on the ground. We bombed Drama Aerodrome in the morning and in the afternoon of 8th May and did considerable damage. All bombs burst among the aeroplanes. All of our machines returned.

Mesopotamia Front

Mesopotamia Operations.

SIMLA, May 10.
A Mesopotamia communique says:—Portions of our troops entered Kirkuk on the 7th May without opposition. The Turks who retired towards the Lesser Zab river left six hundred men in hospital in the town and also abandoned three damaged aeroplanes. Heavy rains have fallen.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS)

(BY WIRE.)

Simla

The Second War Loan.

Very Favourable Terms Announced.

SIMLA, May 10.
A Gazette of India extraordinary announces the second Indian War Loan including (1) five and a half per cent income tax free war bonds to be all issued at Par and payable (a) in 1921 at Par, (b) in 1923 at Par, (c) in 1925 at one hundred and three per cent, (d) in 1927 at one hundred and five per cent interest all payable half yearly, all these bonds to be acceptable at Par for subscription to any future terms loan and (2) the Post Office five year cash certificates also free of income tax for sums ranging from ten to five hundred rupees subject to a maximum holding of ten thousand rupees by any one person. These certificates can be cashed at the Post Office of issue at any time during the five year period at rates not less than the amounts originally paid for them.

War bonds will be no issue from 1st June next to 15th September next. Post Office cash certificates may be purchased at any time.

The Delhi Conference. Practical Effect to Recommendations.

SIMLA, May 10.
A Press communique says: - In order to give practical effect to the recommendations of the Delhi Conference, the Government of India propose to constitute the following boards at head quarters to co-ordinate and expedite the war work and secure the co-operation of the Non-Official community: - (1) Transport of food stuffs, (2) communications, (3) employment and labour and (4) publicity. These Boards with the Central Recruiting and the Munitions Board will act together their work being co-ordinated by the General War Resources Committee over which the Viceroy will preside, consisting of Sir Michael O'Dwyer, Sir William Meyer, Sir Claude Hill, Sir George Lowndes, Sir George Barnes, Sir Thomas Holland, the Quarter Master General and the Adjutant-General. The functions of subsidiary boards will be purely advisory. The Transport and Foodstuffs Board will deal with animal transport and mechanical transport and distribution of foodstuffs. The Communication Board taking the place of the General Priority Committee will deal with unnecessary traffic and giving priority to urgent traffic. The objects of the publicity board have already been described. The Labour and Employment Bureau will supply information to all anxious to find useful employment and watch and advise regarding the labour supply in different parts of the country. In the case of all boards the chief activities will be provincial but the work of collation, inter-provincial information and distributing it will be one of the functions of the Central Board. Most of the boards must necessarily consist mainly of officials, but large Non-Official element, European and Indian will be associated with them when possible especially in the case of Employment and Publicity Boards.

It is notified that the Government of India had prohibited import into British India of the Russian rouble notes. It is also announced that the export of such notes will be prohibited to all destinations from and after the first proximo.

Calcutta

Kidnapping a Married Girl.

Two Public Women Sentenced to Seven Years Each.

CALCUTTA, May 10.
At the High Court Sessions to-day Mr. Justice Walsley disposed of a sensational kidnapping case illustrating the social evil in Calcutta and in which Christian Missionary Societies and Indian residents took great interest. In this case two public women were charged with kidnapping a married Bengali girl and kept her wrongfully confined in their house. The Police after search in Calcutta, Benares and other places rescued her after three months and made her over to the Baptist Mission. The jury unanimously found the accused guilty and the Judge sentenced them to seven years rigorous imprisonment each. The verdict was received with loud applause by a large crowd assembled outside the court room and the police had some difficulty in restoring order.

Illicit Possession of Opium. Peshawaris Attack Excise Inspector. Police Arrests.

CALCUTTA, May 10.
A serious disturbance was created by a number of Peshawaris in Burrabazar on Tuesday last. On receipt of information that a Peshawari was in possession of a large quantity of illicit opium two Excise Inspectors and four police went to the Peshawari's house. The owner of the house assaulted one of the Inspectors and raised a cry. Immediately some two hundred Peshawaris with lathis attacked the Excise men. Inspector Pogoone was badly injured and is under medical treatment. The Police came and arrested several Peshawaris.

Second Anarchist Outrage. A Constable Fired At.

CALCUTTA, May 11.
Following in the wake of the anarchist outrage in Bogra in which Sub Inspector Haridas Maitra of the J. I. D. Bengal, was shot in broad daylight on Wednesday a fresh outrage is reported from Kishoregunj in the Mymensingh district. The victim in this instance is an upcountry constable attached to the Kishoregunj police station. It appears that on Thursday night this constable was searching a bundle of a passenger who arrived by a train and who was believed to be an anarchist. While he was searching this man's bundle which contained ammunition and other articles the anarchist whipped out a revolver and fired at him. The constable was severely wounded. There was a large crowd of people about, but being scared at the sight of firearms they made no attempt to capture the young ruffian who made good his escape. On arrival of assistance the injured constable was removed to the hospital.

Further Details of Bogra Outrage.

Further details have been received of the Bogra outrage. It appears that Sub-Inspector Maitra with a posse of constables went to arrest a youth who was considered to be a member of revolutionary party in the house of a woman and as soon as he entered the house the youth in question fired at him and shot him through the heart. He kept up firing and managed to escape with all his confederates excepting one man who was arrested. A later account says an alleged accomplice was arrested on the spot and four other young men of Bogra were arrested subsequently.

The Secretary of the Bengalee Regiment Committee has received from the Calcutta Turf Club a contribution of Rs. 10,000 to assist them in recruiting for the Bengalee Regiment.

Burma

Reception to Burman Sappers. A Distinguished Sapper.

RANGOON, May 10.
Mandalay gave a rousing reception to some forty Burman Sappers and Miners under Major Bushell, R. E. who returned to Mandalay on Wednesday after an absence of 20 months in Mesopotamia. The men were looking very fit and Subadar Bochan, recipient of the Distinguished Service Medal was heartily congratulated. He gained his medal in the crossing of the Tigris in General Maude's advance on Baghdad. He comes of a fighting stock as his father was an officer in King Theebaw's army and he himself as a lad was in Sagaing Fort when it surrendered to the British.

RANGOON, May 10.
A full bench of the Chief Court, Lower Burma, recently set aside the decree of the Commissioner of Mandalay, granting A. H. Tiwn a divorce from his wife Na Ma Lat and ordered the petition of the husband for dissolution of marriage to be dismissed. The petitioner has applied for a copy of the judgment of the Full Bench with a view to moving the High Court of Judicature in England on the ground that he being a military man the Indian Divorce Act had no jurisdiction in his case and that the English Divorce Act was applicable.

Bombay

Bombay Corporation. Time Limit on Speakers.

BOMBAY, May 10.
The Bombay Corporation yesterday considered a proposition from the Hon'ble Mr. Phiroze C. Sethna suggesting a modification of the rules of procedure of the Corporation. The present rule provides that when a speaker has exceeded the time limit fixed under it and a member appeals to the president the latter takes the sense of the meeting and if two-thirds of the members present support the appeal the President can stop the speaker from continuing his speech. Mr. Sethna proposed that such special appeal might be allowed if a bare majority instead of the two-third of the members present supported it. The proposition was carried after a great deal of discussion.

United Provinces

ALLAHABAD, May 10.
The Joint Magistrate of Allahabad yesterday committed Mr. Charles E. Dye, late Managing Director of the Rechabites Society to the Sessions to take his trial on charges of criminal breach of trust in respect of the Society's money. Mr. Dye pleaded not guilty.

Punjab

Rewards for Recruiting and Military Service.

Youngmen Made Asst. Commissioners.

LAHORE, May 10.
The following press communique has been issued by the Punjab Government:—With reference to the announcement made in this Government's communique, issued on the 13th March 1918, regarding preferential treatment to be accorded in the matter of appointments in civil employ to those candidates who themselves or whose near relatives have during the present war served in the army or rendered valuable services in recruiting the Lieutenant-Governor has been pleased to accept the following gentlemen by direct appointment for the post of Extra Assistant Commissioners on register: (1) M. Shamsah Ali Khan, G. C. S., son of Risaldar Taj Mahomed Khan of District Rohtak. Immediately after leaving College he enlisted in the Punjab University Brigade, signal section and is now serving as a Naik at the front. He belongs to a class which has done splendidly in recruiting and several of his relatives have rendered great service in the same cause. (2) Chandhuri Surat Singh, B. A., son of Chaudhuri Sahib Sahai Ahir of district Rohtak. His uncle Rao Bahadur Balbir Singh and Rao Sahib Ohhaju Ram have rendered excellent service to the Government in recruiting work and have contributed largely to war funds. The Ahir community of the Punjab to which the candidate belongs has supplied more than 5,000 recruits. (3) Mr. N. H. Lal, son of Mr. I. C. C. Lal, Deputy Commissioner, Gujarat. The father has rendered distinguished services to the Government. The candidate has himself gone with the Young Men's Christian Association to France. (4) M. Said Zaman Khan of Rawalpindi district. His father Subadar Major Amin Ali Khan died in active service in Mesopotamia in July 1915. His uncle Sardar Bahadur Honorary Captain Manakhan has a fine military record and his only son a Subadar Major in the 66th Punjab is a prisoner of war in Turkey. No less than 70 Commissioned officers of the clan to which the candidate belongs are said to be serving the Government on various fronts. The family has given about 2,000 recruits since the outbreak of the war.

South India

The Hobart Park War Fete. Ladies Preside Over the Stalls.

OOTACAMUND, May 10.
The Hobart Park war fete was opened in threatening weather by His Excellency with an encouraging speech. Lady Pentland presided over the Red Cross stall, Lady Cardew over the general stall, Mrs. Cumming, Lady Barber and others over the produce stall. The usual attractions were provided and joy riding on elephants proved a great pleasure to children. Fortune telling was done in a real Toda mud bull by the members of the tribe while the Behimien concert party from Secunderabad gave some excellent performance. Lady Jamay provided tea and coffee in the garden fashion.

వృత్తాంతములు

—(o)—

మంగడేశ్వర రెజిమెంటునందు సైనికుల జేర్చు నిమిత్తము కలకత్తా టర్ఫ్ క్లబ్బువారు బెంగాలీ రెజిమెంటు కమిటీకి రూ. 10,000-ల విరాళము సమర్పించిరి.

యుద్ధమునకు సైనికుల జేర్చుట సామ్యు నొసగుట, బంధువుల నంపుట ఈ విధముగ పనిచేసినవారి సేవకు మెచ్చి సేవ యొనర్చినవారి బంధువులకును కుమారులకును ఉన్నతో ద్యోయుల నొసగుచు పంజాబు దొరకనమువా రాక ప్రకటన మందిరి.

మెసపొటామియాలో 20 మాసములు ఘోరముగ పోరు సలిపినవైన 40 గురు బర్మను సాపరులను సైనికులను ఆదరించుచు మాండవేలో మంచి ఉత్సాహముతో ఆతిథ్య మొసగుచును. జనరలు మాడీగారు బాగ్దాదుమీద కేసునపుడు జనరలు మాడీగారితో వైను నదిన దాటిన సుబేదారు బోచాను గారును వారితో గలసివచ్చిరి. ఆతిథికి డి. ఎస్. ఎం. బహుమతి యొసగబడెను.

ఇద్దఱు స్త్రీలు వివాహితయైన బెంగాలీ బాలిక నొకరె నన్యాయముగ మూడుమాసములు తమ యింటియందుంచేసిరి. పోలీసువా రెంతయో ప్రయత్నము మీద నామెను పోల్సుకొని బాప్టిస్టు మిషనరీవారి కిచ్చివేసిరి. కేసు నిర్ణయి దినము కలకత్తా హైకోర్టు సెషన్సులో విచారింపబడెను. న్యాయమూర్తి వామనీగారు చెరి యొక 7-సంవత్సరముల కఠింశిక్షను విధించిరి. కేసువివరచ్చిర మును చాలయుత్సాహమును జూపెను.

క్రిందటి మంగళవారము బర్మా బహునందొక పీష్వారి వద్ద లై సెన్సు లేకుండ నల్లకుందు విశేషముగ నున్నదని తెలిసి ఇద్దఱు ఎన్వైస్టు ఇన్స్పెక్టరులు వాని ఇంటిలో జొరబడిరి. పీష్వారి కేకలుచేసి ఒక ఇన్స్పెక్టరును కొట్టెను. ఇరుగుపొరుగులనుండి 200 మంది పీష్వారిల నచ్చి వారిని గట్టికొట్టిరి. ఇన్స్పెక్టరు పోనాసుగారికి గట్టి దెబ్బలు తగిలినవి. పోలీసువారిచేకనుంది పీష్వారిలను ఫ్రై డీలో బెట్టిరి.

Applications

are invited from capable gentlemen
only conversant with Telugu language and commanding good influence in the Telugu Districts, particularly those on the East Coast, who are willing to act as special Representatives to develop business in the Telugu Districts both directly and through the medium of existing Agents, and also to organise Agencies in unrepresented places, for a leading Life Assurance Company. Preference to persons with proved capacity for canvassing. Liberal Terms.

Apply to:—

INDIAN

Co The Manager,

Andhrapatrika,

Madras.

యా అప్రమధములయొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి యెజ్జిబిషన్ కమిటీదార్లవల్ల బంగారు పతకమున్న, వెండిపతకములున్న బహుమానములుగా నొసగబడివున్నవి. (1117)

హిందూ తైలము:—గురుమనోహరి, నరమణిలకు ట కిళ్ల వాయువు, పక్కనోపి, కాళ్లు చేతులు పట్టు, పార్శ్వ వాయువు, తలనోపి, యింకా యితరవాయువు నోపనలు, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థుగును.

దీని వెల 0-8-0. పెద్దదల్ని 2-8-0.

హిందుక మాయము:—కడుపునోపి, కడుపులో కేగులుకూయుట, అజీర్ణము, ఓకిలింపు, భేది, వాంతి భేది, శీత భేది రక్త భేది, నోటిపుండు, పండ్లనోపి, కన్నీ, తేలుకుట్టడం, జలుబు, శ్రీలత బుతుకాలములయందు కలిగెడు కడుపు నోపి మొదలయినవిన్ని యింకా కడుపులో కలిగే యే విధ మయిన నోపులున్న అతి శీఘ్రముగా స్వస్థుగును.

దీని వెల ర. 0-8-0, 0-15-0, 1-12-0.

జ్వరనివర్తి:—సాధారణమైన దినాలపేరట నుండి జ్వరములును, పరిజ్వరములు అదవి కొండ జ్వరములు, పీత్తజ్వరములు, యింకా పలువిధములైన జ్వరములును బహు త్వరగా నివర్తియగును. దీని వెల ర. 0-8-0, 0-15-0.

డా. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిల్లవీధి, సాహుకారుపేట, చెన్నపట్టణము.

జ్వర హరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపురితయే జ్వర మును హరింపట కిది సాటిలేనిదను. మలేయా (విష వాయు) జ్వరములకును, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరముల కును యెత్తికది. కొన్ని వుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరికల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని విచ్చుకు ముగ జ్వరముందు సమయమందు యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను బాత్రిగా నిలిచిపోవును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన అనేకులలో సుకరి యొక్క ఉత్తరము:—

వకీలు (అటార్ని-అట్-లా) హారాన్ హండు రంగ్ గారు వ్రాసిరి:—మియొక్క 'జ్వరహరి' జ్వర ములకు బదుచ్చుటయందు అమోఘమైన ఔషధ మని మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా తెలిపించెను. వర్షా కాల మారంభమందు సాల్ ఫెబ్రైలో నుండు నాగ్రామ ములలో కూలీలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి వీడించు చుండగా, హెన్రీ వారియొక్క 'జ్వరహరి'నికొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే వీరందరు స్వస్థులై చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకనీసాను కొనుము.

ప్రతి ఔషధమపులలోను వర్తకుల వద్దను దొరకును నీసా ఒకటికి వెల ఆ. 8, రూ. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది చిలాసమునకు వ్రాయుము.

హార్వీన్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెని,

బ్లక్, బాడక్ అండు కంపెని, ఏజెంట్లు, 15, అరమనవార వీధి, మదరాసు.

(1122) Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈ అమృతము రక్తమును పుద్గిచేసి పిర్వమును పోచ్చిం చి బలముగా కలిగించి యుద్ధశక్తును చేసి చేతి కాళి మంట, పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదులు, తలనోపి, రొమ్మనోపి మొదలగునానిని తప్పక నివారించును.

అర్ధసాన డబ్బి 1-కి రూ. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్, ఆలంకర్ణిగూ ఔషధశాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

రక్తశుద్ధి:—(బ్లడ్ ప్యూరిఫైయర్) ఇది కంఠమాల

కారకము; మేహపాదలు, మేహరణములు, గంధిరణము, కురు పులు మొదలయినవాటిని స్వస్థముచేసి యే కారణముచేత చెడి యుండినను రక్తమును శుద్ధుచేసి రక్తవృద్ధిచేయును. వెల ర. 1

తెల్లకాక:—తెల్లకాక, పచ్చకాక, మూత్రద్వార మున తాళగుడని మంట, దుర్బాంసము పెరుగుట మొదలగు మూత్రద్వారమున కలిగెడు శ్రీ సంబంధ రోగములను 8 దినములలో కుదుర్చును. దీని వెల 2-0-0 పెద్దనీసా 3-8-0.

దగ్గునుండు:—ఇది దగ్గు, కుక్కదగ్గు, రొమ్ము నోపి, గొంతుకమ్మట, కఫము మొదలయిన దగ్గులకు మంచి అప్రమధము. వెల 1-8-0

సపుక్యానా:—ఇది యెక్కివమున కలిగిన బలహీన మునున్న, నిద్రలో ఇంద్రియస్థలిత మగుటనున్న, ఇంద్రియ లోపమున్న, స్వప్నపరచి యింద్రియమును వృద్ధిచేసి పుష్టిని కలుగ జేయును. మొగతనము లేనివాండ్రకు మొగతనమును కలుగ జేయును. దీని వెల 1-0-0

వాంతి బ్రాంతి నివారణి

ఓమం - కర్పూర్

ఓమం-కర్పూర్ అరు ఔషధము అతివిరేచనము, కడుపునోపి, కడుపులో వాయువు మొదలగు వ్యాధు లను ఖండించుటకు ప్రసిద్ధమైన ఔషధము.

ఒక నీసా ఎనమందుగురిని బ్రతికించినది.

వైద్యశా మిషన్ సామెతి రికరెండు టి. ఎఫ్. రికల్ నన్ గారు వ్రాసిరి:—వాంతిచేసి కలిగినవారికి మియొక్క ఓమం-కర్పూర్ గుణముచేసినందుకు నేను విక్కిలి సంతోషముతో సాక్ష్యముచెప్పగలను. 1884న సంవత్సరమున దక్షిణ ఇండియాలో నుండు మన్నాగుడి అనే నా పూరిలోనున్న చుట్టుపట్ల గ్రామములోనున్న వాంతిచేసి విరేచనముగా వ్యాపించి ఉండెడియందుడే ను. ఒకరోజున యిద్దరు మునుష్యులు ఆంధ్రలో ఒకరు పోలీసుబంట్రోతు - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యింటికి మందుకు గాను వచ్చిరి. వారికి మియొక్క ఓమం-కర్పూర్ నుమాను, అనగా నడితేరము, నీసా ఒకటి యిచ్చి వాడుక చేసే విధము చెప్పితిని. పక్షము, ఆరగా రెండు వారముల లోపల వారు తిరిగివచ్చి నాకు వందనములు చెప్పిరి. ఏమగురు బిడ్డలును, ముగ్గురు శ్రీలును ఓమం కర్పూర్ వల్ల కాపాడబడి రరి నాతో చెప్పిరి. వారు చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్వ మైన కారణము లుండెను.

దీనిని యింటిలో నుంచుకొనుము.

ప్రతి ఔషధమపులలోను వర్తకులయొద్దను దొర కును. నీసా ఒకటికి వెల ఆ. 8, రూ. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11-0-0.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది చిలాసమునకు వ్రాయుము.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యై దాంద్ర మహాజనసభలయందలి సభ్యుల సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువసభ్యుల ములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు. వెల రూ. 1-8-0. పోస్టేజీ చేలు

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, కంబుశెట్టివీధి, మదరాసు

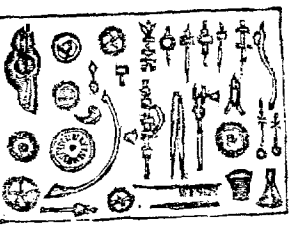
హనుమా బోరక్కు నబ్బు.

దీనియందు గుండీని సుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లిసం బంధమును పుండ్లు, దు రదగజ్జ, పాదలు మొ దలగు శరీర వ్యాధులు ఆత్రాశ్వర్యముగా బా గగును. చర్మమునకు వృదుత్వమును, నునుపును, నాశేయను యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్ల వై మా హనుమాన్ గుర్తు బాగ్రత్తగా గమనింపుడు. (751)

రంగనాథం శ్రేణి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH & Co, Dersilean Watches Materials, Tools BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY.

(751) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

ప్రకటన.

- 1. విద్యా విశ్వవికాశిని వెల 0-10-0. కల్పనాస్వరమున వుపయోగముగున్న ఖండ ప్రస్థావ మున్న యోగవిషయమును తెలియబడును.
- 2. కృత్తిహస్త పాటము వెల 0-6-0. కాలితనానుస్తుతిన్ని, శబ్దమును తెలియబడును. ఉదాహరణ : హంసద్వనిదాగము, గూఢకతాళము, తకిట | యులుత | ఉపద్రవ్య నృసింహశాస్త్రీ, సనిప | కరిస | సంగీతలేఖని విద్యాక మనసు | కరుగ | (1176) ఆచలపురము.

విజ్ఞాన చంద్రికా టుక్కుడిపో, మాంలు రోడ్, మదరాసు. ఇండియన్ రైలుకు పుష్కలము లన్నియు నాభ్యుదయైన తెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టర్. ఆచలపుర-లక్ష్మీవతి, టి. పి. ఎం. టి. సి. ఎం. (విశేషజిగ్) మే 7-జన. ఇనాము ! ఇనాము !!

అందమైన మధుర బుట్టాలచీరలు

చీర 1-కి వెల ర. 3-12-0.

18 మూల విడిది. 2 1/2 మూర వెడల్పు కలది. గండుకు ఉత్తరవాద ము. అందులో ఆనేకవిధరంగులు గల బుట్టాలు చేయించుడినది పలురకములు కలవు. ఇక్కల నాగనకమునకు తగు నట్టి సేలయిన చీర. ఈ చీర 1-కి కొడువారలకు ఎలక్ ట్రిక్ బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇనాముగా యివ్వబడును. నర్సాపురం సరిగచీర 1-కి 16 x 2 1/2 రు 4-8-0 బందరు దవనకొడిచీర 1-కి రు 8-4-0 బాలాపడి మామిడిచీర 1-కి రు 3-8-0 కాంచీపురము ఆరకుచీర 1-కి రు 5-0-0 కరుంకచీర 1-కి రు 5-8-0

1142 సి. సి. లింగం అండు కో, 2, రామానుజఆశ్రయర్ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మద్రాసు.

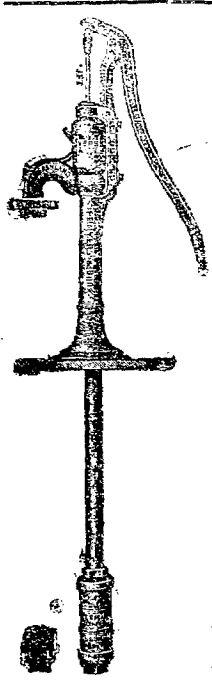
K. B. JOSHI & Co, 321, Hornby Road, Fort, BOMBAY.

LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation. Write for particulars and prices (537)

ALSO

Hand Pumps for very deeps wells up to 150 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock. Write at once for further particulars.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.

క రో లా.

వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులు గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యేలాగున గర్భ శోధన గావించును.

1 పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-కి వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

**శ్రీ జ ర గా రి
లీవరు టానిక్.**

వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల వొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార మువలన గలుగు బాధలకును, అలవలకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసు గునకును, అజీర్ణ భేదినిమంచిది. సీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్పు గలదు. స దో ధ లి త ము శాశ్వతము. ఈ సాల్వేజ్ డై వెట్టె 1-కి రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. బి. స్మిత్ అండుకో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీ పత్రిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము
368

1000

రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

బహుమాన
మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బను నేనించండి. దీనిని నేనించిన యెడల ధాతువుష్టి, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలి ఎక్కువ పుట్టింపు మొదలయినవి కలుగును. స్వచ్ఛమైన తేనె, ధాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమాత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానను. దీనివలన మంచి గుణము పొందిన ఆనేడులు రంగోష్, పినాంగ్, సిలోష్, ఆస్మికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమాన పత్రములు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్హతాప్రాప్తమగు పంపినచో బహుమాన పత్రములు కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధ మని రుజువుపరచువారికి వై కనుపరచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో శోభ్యములముగా పొందవచ్చును. పార్కులును కొను నప్పుడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన పత్రిక పార్కులతో పంపబడును. ఏజెంటులు కావలసియున్నది. 18 తులాలు తేబ్బీకల రు. 2-0-0. కపాలభర్త 1-8 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,

సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగుళూరు సిటీ.

(619)

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన తేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకట్టలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంగతిసందర్భముల ఫలహా నాలొచించవలసినది. మీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి నంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— **ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ**

సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తపాలవెట్టె నెం 55కి రు,

389

మదరాసు

(ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక వేరు కూడ నుదాహరించ గోరుచున్నారు.)

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయినా
“ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము” ఈ అపూర్వ గ్రంథ ములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి, సభకట్టు, పరకాయ ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీ ష ఇంద్రజాలము, క్రియా సాధనము, మంత్రశాస్త్రము, భూత వైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్ల పేజీ తమాషాలు, విచిత్ర వినోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయ ముచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి యగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, కరీరము లేని తలకాయ చేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంతలు కట్టుకొని చూడబండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొద లగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన నీవు అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చు చున్నాను. ఈ పుస్తకమును అచ్చువేయుట ఈ నెల ఆఖరుకు పూర్తియగును. ఈ గ్రంథమును ఇతియలకు 15 రూపాయలకు అమ్మబడును. ఈ గ్రంథమునే (ధరభాస్తుదాయలకు) రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాస్తుదాయలుగా చేరువారు తమ ధరభాస్తు తో కూడ 1 రూపాయ మాత్రము మడియార్డరుద్వారా తక్షణ మే యీ క్రింది విలాసమునకు పంపించి తమ పేరును రిజిస్టరు చేయించుకొనినచో అట్టివారికి ఈ పరమరహస్యమైన గ్రంథ మును మిగత రు 3 లకు వి. పి. గ పంపబడును. (894-984) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

INDUSTRIAL DEVELOPMENT.

Essential for National Uplift.

Practical instructions for making Inks, Hair Oil, Tooth powders etc.

SENT BY POST.

Fees for particular Industry Rs. 10 One year's full course Rs. 100. If paid monthly Rs. 12 Half yearly Rs. 60

IN ADVANCE.

For further particulars, apply with a postal stamp to :

THE SUPERINTENDENT,

Correspondence School of Industries

1141

BANGALORE CITY.

301

పాఠ్యపు వేంకటాచల

594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నివృత్తనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయంబు బడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే క క; బర్మా, సిలోష్, మలియన్స్, గోవా, ఫీజి, విలెండ్, ఈస్ట్రాస్, మున్నగు ప్రజేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాంతమును, ఈ పయోగిం చు చున్నారు.

మహాభాగము “ఒకేయొక లోకామయహార” కస్తూరి మాత్రల సీసా మీ యింట నున్న యెడల, మాటికి తెద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును. కేతలము, కేతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధము, దగ్గు, గజమునొప్పి, బలహీనత, అసారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు లుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతపు సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

తైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు నుపయోగక రములగు కిర్మాటక మాలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయుచుండురు.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసానుండును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో నూడి యుండును. 250 మాత్రమున్న సీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల శోకసారి తప్పించుకొని టంపాల భిచ్చుతోచేక రు. 1-8-0

12 సీసాలాకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసా లాకసారి కొనిన 4-0-0

సమస్త రోగములను మాత్రమే జయిస్తే

దీనిని సిద్ధాంతములకు చొరబడు.

విలాసము:— శ్రీ సీతా రాధున వైద్యశాల, బెంగుళూరు

